

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylów

KGP.410.001.01.2023

Pan Waldemar Buda
Minister Rozwoju i Technologii

Ministerstwo Rozwoju i Technologii
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 20 – Gospodarka oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji

*zmienione zgodnie z treścią
uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli Nr 39/2023 z dnia 31 maja 2023 r.*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Rozwoju i Technologii ¹ , Pl. Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Buda, Minister Rozwoju i Technologii ² , od 8 kwietnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Piotr Nowak, Minister Rozwoju i Technologii, od 26 października 2021 r. do 7 kwietnia 2022 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Iwona Brzostek, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/3/2023 z 10 stycznia 2023 r.2. Renata Patkowska, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/4/2023 z 10 stycznia 2023 r.3. Halina Jabłonowska, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/10/2023 z 11 stycznia 2023 r.4. Rafał Szymański, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/2/2023 z 10 stycznia 2023 r.5. Piotr Nagraba, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/11/2023 z 11 stycznia 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.1-10)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 20 – Gospodarka.</p> <p>Ocenię podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych⁴ (dalej: ufp), w tym:<ol style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
--------------	---

¹ Dalej: Ministerstwo lub MRiT.

² Dalej: Minister.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

- b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 20 – Gospodarka.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Celem kontroli było także dokonanie oceny wykonania w 2022 r. planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji⁵, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta funduszu. Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i realizacja przychodów FRPKE,
- planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza stanu należności pozostałych do zapłaty,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 20 – Gospodarka w trakcie roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 20 – Gospodarka limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 20 – Gospodarka,
- dokonanie analizy wykonania planu przychodów Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji,
- analiza realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków FRPKE,

⁵ Dalej: FRPKE lub Fundusz.

– analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań FRPKE.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 20 – Gospodarka oraz wykonanie planu finansowego na 2022 r. Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wydatki z budżetu państwa i z budżetu środków europejskich zostały dokonane w sposób legalny i celowy. Zrealizowane w 2022 r. wydatki zapewniły wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, wsparcie inwestycji i promocję gospodarki polskiej za granicą oraz sfinansowanie kosztów funkcjonowania Ministerstwa. Stwierdzone nieprawidłowości, dotyczące realizacji zakupu materiałów i usług na potrzeby Ministerstwa oraz opóźnienia blokowania wydatków, nie wpływają na ocenę ogólną.

Plan finansowy FRPKE wykonany został prawidłowo. Wydatki Funduszu przeznaczono zgodnie z jego celami na wypłatę rekompensat pieniężnych przedsiębiorcom z sektorów i podsektorów energochłonnych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych za 2022 r., sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych oraz sprawozdań FRPKE.

Dysponent części prawidłowo wywiązywał się z obowiązku sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 175 ufp.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W *ustawie budżetowej na rok 2022*⁸ zaplanowano dochody w części 20 – Gospodarka w kwocie 46 223,0 tys. zł. Faktycznie zrealizowane dochody wyniosły 201 127,6 tys. zł i były wyższe o 335,1% od wielkości planowanej i o 219,4% wyższe od dochodów faktycznie uzyskanych w 2021 r. Wyższe niż planowane wykonanie dochodów wynikało głównie ze zwrotów dotacji (wraz z należnymi odsetkami) w związku z niespełnieniem przez beneficjentów warunków umowy bądź wypowiedzeniem umowy przez beneficjenta oraz z wyższej niż planowana wpłaty zysku przez Urząd Dozoru Technicznego⁹.

Najwyższe kwotowo dochody uzyskano z wpływów ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności wraz z odsetkami od beneficjentów: Tanne sp. z o.o. w kwocie 62 082,0 tys. zł (30,9% zrealizowanych dochodów), XEOS sp. z o.o. w kwocie 23 869,5 tys. zł (11,9% zrealizowanych dochodów) oraz Agencji Rozwoju

⁶W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁷Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Ustawa budżetowa na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 270).

⁹ Dalej: UDT.

Przemysłu SA¹⁰ w kwocie 9515,0 tys. zł (bez odsetek; 4,7% zrealizowanych dochodów) oraz wpływów z Banku Gospodarstwa Krajowego tytułem zwrotu z Funduszu Dopłat do Oprocentowania w kwocie 38 467,8 tys. zł (19,1% zrealizowanych dochodów). Dochody uzyskano także z tytułu wpłaty zysku przez UDT¹¹ 35 820,0 tys. zł (17,8% zrealizowanych dochodów), wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych 18 660,7 tys. zł (9,3% zrealizowanych dochodów).

Na koniec 2022 r. należności pozostałe do zapłaty w części 20 – Gospodarka wyniosły 63 906,4 tys. zł i były niższe od należności pozostałych do zapłaty na koniec 2021 r. o 678 652,6 tys. zł, tj. o 91,4%. Spadek należności wynikał przede wszystkim z niewykazania, zgodnie z uzyskaną interpretacją z Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów, należności po zlikwidowanym Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (582 330,0 tys. zł) oraz należności po zakończonym Sektorowym Programie Operacyjnym Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP) 2004-2006 (20 008,8 tys. zł). Nieuregulowane należności w głównej mierze dotyczyły należności z tytułu zwrotów dotacji i płatności oraz odsetek z tego tytułu w kwocie 30 760,5 tys. zł (48,1% należności).

Zaległości netto na koniec 2022 r. wyniosły 60 502,9 tys. zł i były niższe od zaległości netto na koniec 2021 r. o 652 432,8 tys. zł, tj. o 91,5%. Spadek zaległości netto wynikał przede wszystkim z niewykazania, zgodnie z wymienioną powyżej interpretacją z Ministerstwa Finansów, należności po zlikwidowanym FRP (554 330,0 tys. zł) oraz należności po zakończonym SPO WKP (20 008,8 tys. zł). Zaległości netto w głównej mierze dotyczyły należności z tytułu zwrotów dotacji i płatności oraz odsetek z tego tytułu w kwocie 30 760,5 tys. zł (50,8% zaległości netto).

(akta kontroli str. 412-417, 485-500, 1677-1886, 2352-2353)

Szczegółowym badaniem objęto wybraną celowo wpłatę na dochody MRiT z tytułu zwrotu w dniu 27 maja 2022 r. przez ARP SA nienależnie pobranej dotacji w kwocie 10 035,7 tys. zł (5% wykonanych dochodów). ARP SA zwróciła dotację po wystąpieniu Zastępcy Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej¹² o dodatkowe wyjaśnienia związane z rozliczeniem finansowym dotacji przekazanej spółce na podstawie umowy z dnia 29 stycznia 2021 r. (nr II/5/P/15095/2830/21/DIN) na udzielanie pomocy publicznej w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorców¹³.

Z wyjaśnień ARP SA przekazanych do DIP 23 maja 2022 r., po przekazaniu których zwrócono dotację¹⁴, wynikało że dokonano nieuprawnionych płatności z dotacji 2021 r. po okresie kwalifikowalności wydatków, tj. po 31 grudnia 2021 r. W dniu 11 stycznia 2022 r. omyłkowo ze środków dotacji zamiast z wydatków niewygasających ARP SA wypłaciła pomoc publiczną dla jednego przedsiębiorcy w kwocie 10 000 tys. zł. Omyłkowo w dniach 5 i 10 stycznia 2022 r. zapłacono kwotę 35,7 tys. zł z dotacji 2021 r. zamiast z dotacji przekazanej ARP SA na 2022 r.

Departament Prawny¹⁵ w opinii z 22 czerwca 2022 r. ocenił, że zwrócona przez ARP SA dotacja w kwocie 10 035,7 tys. zł powinna być traktowana jako dotacja

¹⁰ Dalej: ARP SA.

¹¹ Zgodnie z art. 60 pkt 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz.U. z 2021 r. poz. 272) – 30% zysku netto UDT przeznaczają się na wpłatę do budżetu.

¹² Dalej: DIP.

¹³ Umowa związana z zadaniem Ministra wynikającym z ustawy z dnia 16 lipca 2020 r. o udzieleniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców powierzone ARP SA (Dz. U. poz.1298). Dalej: pomoc dla przedsiębiorców.

¹⁴ Zwrot tytułem: korekta niewykorzystanej części dotacji celowej umowa nr II/5/P/15095/2830/21/DIN z 29 stycznia 2021 r.

¹⁵ Dalej: DP. Opinia wydana po wystąpieniu DIP z dnia 7 czerwca 2022 r.

wykorzystana po okresie kwalifikowalności oraz niezgodnie z przeznaczeniem. W wyniku czego odsetki powinny być naliczane od daty wypłaty ostatniej transzy dotacji, tj. od dnia 29 października 2021 r.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów¹⁶ 28 czerwca 2022 r. poinformowała DIP o rozliczeniu zwróconej przez ARP SA kwoty dotacji¹⁷ zgodnie ze stanowiskiem DP, jako dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Z uwagi na powyższe część kwoty dotacji i naliczonych odsetek pozostała niezwrócona. Po rozliczeniu DBF, do zwrotu przez ARP SA pozostawała kwota 549,1 tys. zł: kwota 520,6 tys. należności głównej, kwota 28,5 tys. zł odsetek podatkowych na dzień 27 maja 2022 r. wraz z dalszymi odsetkami należnymi do dnia zwrotu.

Zastępca Dyrektora DIP w dniach 29 czerwca, 18 lipca i 12 sierpnia 2022 r. skierował do ARP SA wezwania o zwrot dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w kwotach wyliczonych przez DBF oraz zwrócił się o dodatkowe wyjaśnienia. W wezwaniach do zwrotu dotacji nie wskazano terminu zwrotu wyrażonego datą lub terminem, np. 14 dni, lecz w pierwszym wezwaniu z 29 czerwca 2022 r. Zastępca Dyrektora DIP wystąpił do ARP SA o niezwłoczne dokonanie zwrotu zaległej kwoty dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem wraz z odsetkami podatkowymi. Zarząd ARP SA odpowiadając na wezwania DIP 29 lipca 2022 r. poinformował Ministra, że w jego ocenie 27 maja 2022 r. zwrócono całą niewykorzystaną dotację przekazaną w 2021 r. i w związku z tym spółce nie powinny zostać naliczone odsetki. Jednocześnie Zarząd ARP SA zwrócił się o umorzenie należności z tytułu odsetek w całości w kwocie 562,6 tys. zł (stan na dzień 29 lipca 2022 r.) lub w części, tj. uznanie, że należna jest tylko kwota odsetek spornych, tj. za okres od 1 do 11 stycznia 2022 r. w wysokości 17,5 tys. zł, a w pozostałym zakresie umorzenie ww. należności stosownie do brzmienia art. 57 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 4 ufp.

W dniu 4 listopada 2022 r. Zastępca Dyrektora DIP poinformował Zarząd ARP SA, że zostało wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie określenia wysokości kwoty dotacji podlegającej zwrotowi do budżetu państwa. W dniu 9 marca 2023 r. zawiadomiono Zarząd ARP SA o zakończeniu postępowania administracyjnego. Do dnia 30 marca 2023 r. dotacja celowa udzielona ARP SA w 2021 r. nie została rozliczona, trwały prace nad decyzją Ministra ustalającą kwotę dotacji podlegającą zwrotowi.

Należność od ARP SA z tytułu zwrotu dotacji niezwłocznie wprowadzono do ksiąg rachunkowych w dniu 27 maja 2022 r. Na dzień 31 grudnia 2022 r. kwota należności ARP SA wynosiła 598,8 tys. zł (należność główna 520,6 tys. zł i 72,2 tys. zł odsetki podatkowe).

Zastępca Dyrektora¹⁸ DIP wyjaśnił, że po otrzymaniu od ARP SA stanowiska prezentowanego w piśmie z 29 lipca 2022 r. z inicjatywy DIP odbywały się wewnątrzresortowe spotkania robocze (DIP, DP, DBF) z udziałem przedstawiciela Kierownictwa MRiT. W trakcie spotkań dyskutowano nad zaistniałym problemem i analizowano możliwe warianty rozstrzygnięcia sprawy zwrotu dotacji przez ARP SA. W wyniku ustaleń wewnętrznych, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora, stwierdzono że rozpatrzenie wniosku ARP SA o umorzenie należności było przedwczesne. Zdecydowano więc o wszczęciu postępowania administracyjnego w celu określenia wysokości kwoty dotacji celowej, podlegającej zwrotowi do budżetu państwa.

¹⁶ Dalej: DBF.

¹⁷ Kwotę 10 035,7 tys. zł wpłaconą przez ARP SA rozliczono w następujący sposób: należność główna 9515,0 tys. zł i odsetki podatkowe kwota 520,6 tys. zł. Przy rozliczaniu wpłaty zastosowano przepis art. 55 § 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. ordynacji podatkowej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2651), zgodnie z którym (...) jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.

¹⁸ Pismo z 27 marca 2023 r. nr DIP-VIII.0810.2.2023.

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z zarządzeniem nr 7 Dyrektora Generalnego MRiT z 22 grudnia 2021 r. w sprawie postępowania z należnościami w Ministerstwie Rozwoju i Technologii¹⁹ czynności w procesie dochodzenia należności powinny być podejmowane niezwłocznie. Tymczasem do dnia zakończenia czynności kontrolnych kwestia zwrotu należności Skarbu Państwa z tytułu dotacji nienależnie pobranej przez ARP SA była prowadzona w MRiT bez efektów ustalenia ostatecznej kwoty nienależności Skarbu Państwa oraz jej wyegzekwowania od spółki, która corocznie otrzymuje dotację celową. NIK nie kwestionuje potrzeby wszechstronnej analizy sprawy zwrotu dotacji i polubownego załatwienia sprawy jej zwrotu. Jednak zgodnie z § 4 ust. 1 zarządzenia nr 7 niezwłocznie po wezwaniu do zapłaty i informacji DBF, że należność nie została uregulowana, powinno być wszczęte z urzędu postępowanie w celu wydania stosownej decyzji administracyjnej. W MRiT działania w celu wydania decyzji administracyjnej podjęto 5 listopada 2022 r., natomiast pierwszą informację o ustaleniu kwoty do zwrotu dotacji nienależnie pobranej wraz z odsetkami do ARP SA przekazano 29 czerwca 2022 r. Zwrotu dotacji, zgodnie z wezwaniem spółka powinna była dokonać niezwłocznie. ARP SA 29 lipca 2022 r. przekazał Ministrowi stanowisko w sprawie odmowy zwrotu dotacji, które przytoczono powyżej, lub umorzenia należności.

(akta kontroli str. 412-417, 1299-1374)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na rok 2022 ustalono wydatki budżetu państwa w części 20 – Gospodarka w kwocie 888 075,0 tys. zł. W trakcie roku limit wydatków został zwiększony (per saldo) na podstawie decyzji Ministra Finansów²⁰ i decyzji Prezesa Rady Ministrów o 54 901,7 tys. zł (6,2%), do kwoty 942 976,7 tys. zł.

Główną przyczyną zmniejszenia w 2022 r. limitu wydatków budżetowych w części 20 – Gospodarka było wejście w życie w dniu 23 kwietnia 2022 r. ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny²¹, w efekcie których Minister Finansów²² na wniosek Ministra Obrony Narodowej zmniejszył wydatki w części 20 o 45 000,0 tys. zł. Wydatki te były przeznaczone na wykonywanie zadań wynikających z Planu zabezpieczenia potrzeb Sił Zbrojnych realizowanych przez przedsiębiorców. W związku z przekazaniem ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego²³ nadzoru nad Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości²⁴ i Fundacją Platforma Przemysłu Przyszłości limit wydatków budżetowych części 20, w tym na wynagrodzenia, zmniejszono o 20 164,0 tys. zł. Zmiany wprowadzono decyzją Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 października 2022 r.²⁵

Minister w 2022 r. nie dokonywał wpłat na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 383-384, 395-399, 609-618, 642-647, 1887-1910, 1926-1929)

¹⁹ Dalej: zarządzenie nr 7. Zarządzenie niepublikowane.

²⁰ Dalej: MF.

²¹ Dz.U. poz. 655 ze zm. Dalej: ustawa o obronie Ojczyzny.

²² Decyzja z 17 czerwca 2022 r. nr MF/FS6.4143.3.9.2022.MF.1904.

²³ Ustawy z dnia 9 lutego 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 807 i 1561).

²⁴ Dalej: PARP.

²⁵ Decyzja z 28 października 2022 r. nr MF/BP6.4143.10.5.2022.PRMW.

Zwiększenia wydatków w części 20 – Gospodarka ze środków rezerw celowych

W ciągu roku, na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw finansów limit wydatków zwiększono o środki pochodzące z rezerw celowych na kwotę 161 174,8 tys. zł. W 2022 r. nie korzystano ze środków rezerwy ogólnej. Celem zwiększenia limitu wydatków było m.in. sfinansowanie: dotacji celowej dla ARP SA (103 000 tys. zł) przeznaczonej na udzielanie pomocy dla przedsiębiorców w ramach *Polityki Nowej Szansy* wprowadzonej ustawą z dnia 16 sierpnia 2020 r. o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców; oraz składki do Europejskiej Agencji Kosmicznej (20 000 tys. zł). Środki z rezerw wykorzystano w kwocie 80 336,4 tys. zł (72,3%). Brak wykorzystania środków z rezerw celowych wynikał głównie z niewykorzystania środków na realizację przez ARP SA zadań w zakresie udzielania pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (dwie decyzje o przyznaniu rezerw²⁶).

Szczegółową kontrolą objęto dwie wybrane celowo rezerwy uruchomione w łącznej kwocie 103 854,6 tys. zł (64,4% środków przekazanych z rezerw celowych budżetu państwa), z przeznaczeniem na:

- realizację przez ministra właściwego do spraw gospodarki zadań wynikających z ustawy z dnia 16 lipca 2020 r. o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (103 000,0 tys. zł),
- na zwiększenie w 2022 roku wynagrodzeń pracowników MRiT (854,6 tys. zł).

Środki na dotacje na realizację przez ministra właściwego do spraw gospodarki zadań wynikających z ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców przekazane zostały w dwóch transzach: przyznane decyzją MF z dnia 28 lutego 2022 r. środki w kwocie 42 400 ,0 tys. zł oraz przyznana na mocy decyzji MF z dnia 14 października 2022 r. kwota 60 600 tys. zł. Wykorzystanie środków dotacyjnych na realizację tego projektu wynosiło w zakresie środków przyznanych decyzją MF z dnia 28 lutego 2022 r. – 61,8%, natomiast środki przyznane decyzją MF z dnia 14 października 2022 r. nie zostały wydane.

Według wyjaśnień²⁷ we wniosku o przekazanie kolejnej transzy ARP SA może wskazać jedynie prognozę kwoty przeznaczonej do wypłaty, a wynika to ze specyfiki udzielania tej pomocy. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku i wydaniu decyzji o udzieleniu pomocy, środki mogą zostać wypłacone przedsiębiorcy dopiero po ustanowieniu przez niego zabezpieczeń spłaty pomocy, na rzecz Skarbu Państwa. Oznacza to, że decyzje są decyzjami warunkowymi. Spełnienie tych warunków przez przedsiębiorcę jest niezależne zarówno od ARP SA, jak i MRiT. Jednakże dopiero po ustanowieniu zabezpieczeń i następującej po tym wypłacie pomocy dla przedsiębiorcy, następuje faktyczne wydatkowanie środków, czyli ich wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem. Zgodnie z wyjaśnieniami decyzja o wnioskowaniu o kolejną transzę została podjęta w oparciu o prognozy dotyczące planowanych do wydania przez ARP SA decyzji o udzieleniu pomocy.

Środki z rezerwy celowej na zwiększenie w 2022 roku wynagrodzeń 294 pracowników MRiT (854,6 tys. zł) przyznane zostały na mocy decyzji MF z dnia 7 września 2022 r.²⁸ Dyrektor Generalny MRiT w złożonych wyjaśnieniach²⁹ w przedmiocie przeznaczenia środków z rezerwy wskazał, że *na etapie planowania budżetu na rok 2023, po otrzymaniu pisma limitowego odbyło się robocze spotkanie przedstawicieli*

²⁶ Decyzja MF/FG4.4143.3.23.2022.MF.171 (kwota 42 400 tys. zł, wykorzystanie 61,7%), decyzja MF/FG4.4143.3.233.2022.MF.456 (kwota 60 600 tys. zł, niewykorzystana).

²⁷ Pismo Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej znak DIP-IX.0810.2.2023, z dnia 13 marca 2023 r.

²⁸ Decyzja nr MF/FG4.4143.3.186.2022.MF.3135.

²⁹ Pismo Dyrektora Generalnego MRiT znak DKT-IV.0810.2.2023, z dnia 14 marca 2013 r.

Ministerstwa Rozwoju i Technologii z przedstawicielami Ministerstwa Finansów. Podczas spotkania omawiany był poziom przyznanego limitu wydatków oraz zadania, na realizację których MRiT potrzebował dodatkowych środków finansowych. Jednym z tematów były dodatkowe środki na wynagrodzenia pracowników MRiT na 2023 r. MF poinformował, iż dodatkowe zwiększenie limitu wynagrodzeń na rok 2023 nie jest możliwe. Jednakże biorąc pod uwagę zwiększoną liczbę zadań realizowanych przez MRiT, Minister Finansów wyraził zgodę na czasowe zwiększenie poziomu wynagrodzeń pracowników MRiT w 2022 r. poprzez uruchomienie środków z rezerwy celowej.

NIK nie wnosi uwag w zakresie prawidłowości wydatkowania i sprawowania przez Ministra nadzoru nad wydatkowaniem środków z rezerw celowych.

(akta kontroli str. 201-237, 1887-1910, 1926-1929)

Blokady wydatków budżetu państwa (BP) i budżetu środków europejskich (BŚE) w części 20 – Gospodarka

Minister Rozwoju i Technologii w trybie art. 177 *ufp* dwiętnastoma decyzjami zablokował wydatki BP i BŚE w kwocie 107 204,8 tys. zł (odpowiednio 98 979,8 tys. zł i 8 225,0 tys. zł). Minister Finansów decyzją z 22 grudnia 2022 r. zmniejszył plan finansowy BP o kwotę 24 322,5 tys. zł zablokowanych środków. Szczegółowym badaniem objęto siedem decyzji dobranych w sposób celowy³⁰, w wyniku których zablokowano wydatki w kwocie 51 544,7 tys. zł.

Decyzjami z 4 listopada oraz 9, 16 (dwie decyzje) i 21 grudnia 2022 r. Minister do końca roku budżetowego zablokował wydatki wynikające z niższego zapotrzebowania lub oszczędności w realizacji zadań w łącznej kwocie 51 248,7 tys. zł (48% kwoty zablokowanych wydatków). W podjęciu tych decyzji o blokowaniu wydatków nie stwierdzono opóźnień.

Decyzją z 4 listopada 2022 r. dysponent zablokował wydatki BP w łącznej kwocie 703,2 tys. zł. Niezwłocznie zablokowano wydatki na zaliczki dla PARP w ramach rządowego programu wieloletniego dotyczącego udziału Polski w części COSME – Programu na rzecz jednolitego rynku w latach 2022-2028³¹. Zablokowano m.in. część wydatków na działalność polskich ośrodków Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości³² z uwagi na niższe zapotrzebowanie na ten cel zgłoszone przez PARP w porównaniu z przyjętą maksymalną pulą środków gwarantowaną uchwałą RM. Wnioskowana przez PARP kwota dotacji dla EEN wynikała ze zgłoszonego zapotrzebowania przez koordynatorów konsorcjów EEN³³.

Minister, 9 grudnia 2022 r., zablokował środki BP w kwocie 577,1 tys. zł wynikające z różnic kursowych w płatności raty składki obowiązkowej do Europejskiej Agencji Kosmicznej płaconej w walucie euro.

Dwoma decyzjami z 16 grudnia 2022 r. dysponent zablokował środki BP i BŚE w łącznej kwocie 621,6 tys. zł. Zablokowane środki z BŚE wynikały m.in. z dokonanych przez partnerów projektu systemowego 3.3.2 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Rozwój zwrotów w ramach projektu *Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand* oraz niższego wykonania wydatków majątkowych przeznaczonych na zapewnienie funkcjonowania portalu www.trade.gov.pl z uwagi na fakt, że w 2022 r. realizowano głównie działania związane z pracami rozwojowymi nad tym portalem, jego obsługę techniczną

³⁰ Kryterium był osąd kontrolera wynikający z przeprowadzonej analizy ryzyka.

³¹ Uchwała Rady Ministrów nr 161/2021, dalej: uchwała RM.

³² Z ang. *Enterprise Europe Network*, dalej: EEN.

³³ Pismo z 1 lutego 2023 r. nr DMP-III.0810.1.2023.

finansowano ze środków bieżących³⁴. Pozostałe zablokowane środki z budżetu państwa i BŚE dotyczyły oszczędności powstałych przy realizacji projektu *Poprawa efektywności energetycznej budynku przy Pl. Trzech Krzyży 3/5 w Warszawie* w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowiska 2014-2020³⁵.

Decyzją z 21 grudnia 2022 r. zablokowane zostały środki BP w łącznej kwocie 49 346,8 tys. zł przeznaczone na udzielanie w 2022 r. przez ARP SA pomocy przedsiębiorcom z dotacji przekazanej na podstawie umowy nr II/483/P/15095/2830/21/DIP z 30 grudnia 2021 r. Mimo pierwotnego uprawdopodobnienia przez ARP SA wydatkowania środków przewidzianych powyższą umową, ARP SA nie zdołała wydać wszystkich planowanych decyzji o udzieleniu pomocy, skutkujących wypłatą środków³⁶.

(akta kontroli str. 152-200, 501-502, 550-552)

W ocenie NIK dysponent części z opóźnieniem zablokował wydatki dwoma decyzjami w łącznej kwocie 282,0 tys. zł³⁷ zaplanowane w dziale 752 Obrona narodowa na realizację zadań obronnych: szkolenia obronne przedsiębiorców i pracowników Ministerstwa oraz wydatki bieżące i majątkowe przeznaczone na wyposażenie zapasowego miejsca pracy MRiT. Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w końcowej części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

(akta kontroli str. 682-698, 1187-1194)

Zobowiązania

Zobowiązania niewymagalne na koniec 2022 r. wyniosły 8808,7 tys. zł, co oznaczało wzrost o 7,8% w porównaniu ze stanem na koniec 2021 r. (8170,9 tys. zł). Obejmowały one głównie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych (7123,1 tys. zł). Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych zostały uregulowane w I kwartale 2023 r.

Na koniec 2022 r. zobowiązania wymagalne wyniosły 0,3 tys. zł. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DBF powstały one z powodu otrzymania po terminie płatności dwóch faktur dotyczących bieżącego funkcjonowania nieruchomości w Helsinkach. Od kwoty zobowiązań nie zostały naliczone odsetki, na co uzyskano zgodę kontrahenta. Zobowiązanie zostało uregulowane w styczniu 2023 r.

NIK zwraca uwagę, że z 31-dniowym opóźnieniem zapłacono zobowiązanie w kwocie 11,9 tys. zł, co spowodowało wystąpienie wymagalnego zobowiązania, które zostało wykazane w sprawozdaniu Rb-28 za październik 2022 r. W dniu 13 września 2022 r. do Biura Ministra³⁸ wpłynęła od Polskich Linii Lotniczych LOT SA faktura na kwotę 11,9 tys. zł, wystawiona 13 września 2022 r. za zakup biletów lotniczych międzynarodowych, z terminem płatności do dnia 4 października 2022 r. Faktura ta została przekazana do DBF w dniu 3 listopada 2022 r. w celu dokonania płatności, a więc 51 dni po dacie wpłynięcia do BM, odpowiedzialnego za merytoryczną ocenę wydatku. Od kwoty zobowiązania nie zostały naliczone odsetki, na co uzyskano zgodę kontrahenta. Zobowiązanie zostało uregulowane w dniu 4 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 432-455, 471-477, 1887-1992, 2054-2060, 2068-2074, 2305, 2354-2355)

³⁴ Pismo z 16 marca 2023 r. nr 2358642.

³⁵ Pismo z 1 lutego 2023 r. nr BA-VII.0810.1.2023.

³⁶ Pismo z 1 lutego 2023 r. nr DIP-VIII.0810.1.2023.

³⁷ Kwota ujęta w dwóch decyzjach dysponenta części z 18 sierpnia i 20 grudnia 2022 r. (odpowiednio nr 20.4143.12.1.2022.BD. i nr 20.4143.12.9.2022.BD) blokujących wydatki w łącznej wysokości 296 tys. zł.

³⁸ Dalej: BM.

Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2022 r.

Wydatki budżetu państwa w części 20 – Gospodarka zostały zrealizowane w kwocie 812 891,7 tys. zł, co stanowiło 86,2% planu po zmianach. Po uwzględnieniu blokad, niższe wykonanie wydatków wynikało głównie z niższego niż planowano wykorzystania przez beneficjentów dotacji udzielanych przez Ministra z przeznaczeniem na: wsparcie inwestycji w *Programie wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030* (kwota 12 000,0 tys. zł), realizację celów wynikających z Polskiej Strategii Kosmicznej (kwota 1900 tys. zł) oraz na pomoc na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców (kwota 27 500 tys. zł).

W 2022 r. wykonane wydatki budżetu państwa były niższe o 435 041,2 tys. zł, tj. o 34,9% niż w 2021 r. O wyższym wykonaniu wydatków w 2021 r. zdecydowało przekazanie Ministrowi w trakcie roku budżetowego dodatkowych zadań³⁹, które nie wystąpiły w 2022 r. oraz uwzględnienie w wykonaniu wydatków niewygasających⁴⁰ z upływem roku budżetowego 2021.

Celem priorytetowym działalności finansowanej z części 20 – Gospodarka przyjętym w BP w układzie zadaniowym do realizacji w 2022 r. był, tak jak i w roku poprzednim, wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki. Dla tak określonego zadania przyjęto dwa mierniki:

1. produktywność siły roboczej (w %). Wielkość docelową miernika określono na nie mniej niż 3,3%. Osiągnięto szacunkowo około 3,1-3,3%⁴¹.
2. PKB per capita (w relacji do UE-27) z miernikiem wyrażonym w %. Wielkość docelową miernika określono na nie mniej niż 76,0%. Osiągnięto 76,0%.

Na realizację celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki przeznaczono ogółem kwotę 756 678,0 tys. zł z BP i BŚE.

Na realizację celu związanego z wycofaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski na dotacje celowe dla gmin przekazano z BP kwotę 1996,9 tys. zł. Przyjęty dla tego celu miernik *poziom aktualizacji danych w Bazie Azbestowej* wyrażony w % planowano w wielkości 75%, a wykonano w 81%.

Wydatki budżetu państwa w 2022 r. przeznaczono w szczególności na:

- wsparcie finansowe inwestycji – dotacje celowe w *Programie wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030* na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleczanych do realizacji jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych 217 740,6 tys. zł (w 2021 r. w kwocie 128 080,6 tys. zł, w tym wydatki niewygasające 5145,9 tys. zł),
- składki do Europejskiej Agencji Kosmicznej w kwocie 169 909,5 tys. zł (w 2021 r. w kwocie 137 588,6 tys. zł),
- dotację na pomoc na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców 26 188 tys. zł (w 2021 r. kwota 118 146,1 tys. zł, w tym wydatki niewygasające 97 514,0 tys. zł),

³⁹ Na podstawie przepisów ustawy z 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 r. (Dz. U. poz. 1900) Minister m.in. zrealizował dodatkowe zadania: podwyższenie kapitału zakładowego PAIH – kwota 299 999,9 tys. zł i zwiększenie płatności z tytułu obowiązkowej składki do Europejskiej Agencji Kosmicznej – 35 000 tys. zł.

⁴⁰ Zadania od nr 300 do 332 w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz.U. poz. 2407).

⁴¹ Wykonanie mierników zaprezentowano na podstawie wstępnych danych statystycznych GUS i KE za III kwartał 2022 r. i rok 2022. Dokładne dane będą znane w połowie 2023 r.

- dotację celową i podmiotową dla Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu SA⁴² w kwocie 74 988,4 tys. zł (w 2021 r. wydatki w kwocie 45 928,0 tys. zł),
- sfinansowanie kosztów funkcjonowania Ministerstwa w kwocie 129 455,7 tys. zł (w 2021 r. kwota 121 846,0 tys. zł, w tym wydatki niewygasające 5716,3 tys. zł),
- sfinansowanie kosztów funkcjonowania działalności Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców w kwocie 11 992,8 tys. zł (w 2021 r. w kwocie 12 283,3 tys. zł, w tym wydatki niewygasające 455,0 tys. zł).

(akta kontroli str. 395-400, 609-630, 642-669, 1887-1910, 1926-1929)

Badanie dotacji udzielonych z budżetu państwa w 2022 r.

Objęte badaniem wydatki 2022 r. na dotacje (uwzględniające zwroty dotacji) wyniosły 72 777,2 tys. zł (15,2% wydatków na dotacje i 8,9% wydatków budżetu w części 20). Szczegółową kontrolą objęto trzy dotacje na działania promujące polską gospodarkę udzielone w łącznej kwocie 63 990,6 tys. zł, które dysponent części 20 – Gospodarka przekazał na:

- Realizację zadania dotyczącego udziału Polski w EXPO 2020 w Dubaju w ramach dwóch umów o dotację celową nr II/2/P/50005/2830/22/DHM z 2 marca 2022 r. na kwotę 8046,0 tys. zł, finansowaną ze środków niewygasających z końcem 2021 r., oraz nr II/15/P/50005/2830/22/DHM z 12 maja 2022 r. na kwotę 17 766,0 tys. zł. Z kwoty ujętej w planie po zmianach (17 766,0 tys. zł) wykonano 14 973,7 tys. zł. Według wyjaśnień dotyczących braku wykonania kwoty 2792,2 tys. zł (wykonanie na poziomie 84,3%), główna część zwróconych środków wynikała z odstąpienia od dokonania rozbiórki Pawilonu Polski. Z tego tytułu zostały zwrócone środki w wysokości 2500 tys. zł. Odstąpienie od realizacji tego zadania wynikało głównie z pozostawienia Pawilonu Polski na terenie Światowej Wystawy EXPO 2020 w Dubaju w Państwie Zjednoczonych Emiratów Arabskich i nieodpłatnego przekazania Pawilonu Polski organizatorom tej Wystawy (według Informacji dla Rady Ministrów w przedmiotowej sprawie).
- Udzielenie pomocy publicznej na realizację przedsięwzięć promocyjnych de minimis (według planu po zmianach 4224,6 tys. zł), wykonanie na poziomie 2838,5 tys. zł (67,2% planu). Rozpatrywaniu podlegało 221 wniosków przedsiębiorców, z czego zawarto 187 umów, ostatecznie (głównie z uwagi na brak wymaganych korekt wniosków), wsparcie otrzymało 182 przedsiębiorców. Brak pełnego wykonania środków przeznaczonych na realizację przedsięwzięć promocyjnych de minimis wynikał głównie z rezygnacji wnioskodawców z realizacji proponowanych przedsięwzięć oraz negatywnego rozpatrzenia wniosków z uwagi na nieterminowe złożenie sprawozdań, bądź braku dokonania korekty złożonych sprawozdań z ich realizacji.
- Działalność PAIH w zakresie wspierania rozwoju gospodarczego Polski poprzez działania zwiększające napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz promocję gospodarki (według planu po zmianach 42 000 tys. zł). Wykonanie w wysokości 41 988,4 tys. zł, stanowiące niemal 100% planu po zmianach. W dniu 25 maja 2021 r. Minister zawarł z PAIH umowę dotacji celowej na realizację zadań mających na celu promocję polskiej gospodarki i wspierania inwestycji. Dotację na zadania realizowane od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. przekazano na rachunek PAIH w kwocie 42 000 tys. zł. Z przekazanego do MRiT 28 lutego 2023 r. sprawozdania rocznego wynika, że na realizację zadań z dotacji w kwocie 42 000 tys. zł PAIH wykorzystwała 41 988,3 tys. zł. Pozostałe środki w kwocie 11,6 tys. zł zostały zwrócone.

⁴² Dalej: PAIH.

Ze środków otrzymanej dotacji PAIH realizowała cztery podzadania:

- Przygotowanie informacji i materiałów o rynkach zagranicznych i polskiej ofercie eksportowej;
- Zapewnienie działalności zagranicznych biur handlowych (ZBH);
- Obsługa polskich eksporterów i inwestorów za granicą oraz pozyskiwanie zagranicznych inwestorów zainteresowanych lokowaniem inwestycji w Polsce;
- Obsługa zapytań przedsiębiorców zagranicznych przez ZBH.

Według wyjaśnień⁴³ umowa dotacji celowej nr II/44/P/50005/2830/22/DRI została zawarta z PAIH w celu zapewnienia finansowania realizowanych przez PAIH zadań określonych w art. 2 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o wykonywaniu zadań z zakresu promocji polskiej gospodarki przez PAIH⁴⁴. Zadania te obejmowały działania proeksportowe, proinwestycyjne, ukierunkowane na: promocję polskich branż, wspieranie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, polskich inwestycji za granicą oraz polskich inwestycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W Załączniku nr 2 do umowy określone zostały wskaźniki monitorowania realizacji celów zadania głównego. Według niez zaakceptowanego na dzień zakończenia czynności kontrolnych⁴⁵ sprawozdania PAIH za 2022 r. realizacja wskaźników zadania: *Promocja eksportu polskich przedsiębiorców, promocja polskich branż, wspieranie polskich inwestycji za granicą, promocja Polski jako atrakcyjnej lokalizacji dla inwestycji zagranicznych* przedstawia się następująco:

1. Liczba kontraktów eksportowych podpisanych dzięki wsparciu Agencji (docelowa wartość wskaźnika 370 szt., wykonanie w liczbie 454, tj. na poziomie 122,7%),
2. Liczba usług wsparcia zrealizowanych przez Agencję na rzecz polskich przedsiębiorców (plan 21 000 szt., wykonanie 22 554 usług, czyli 107,4%).

W sprawozdaniu wskazano ponadto, że realizacja podzadania „Obsługa zapytań przedsiębiorców zagranicznych przez Zagraniczne Biura Handlowe” (wskaźnik liczba obsłużonych przedsiębiorców zagranicznych w zakresie udzielania informacji o Polsce) przy wartości docelowej 2 tys. szt. wynosiła 2,5 tys., tj. 125,2% tej liczby.

PAIH przedstawiła w terminie określonym umową (28 lutego 2023 r.) sprawozdanie roczne z realizacji umowy, uwzględniające sprawozdanie za czwarty kwartał 2022 r. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych Minister nie zaakceptował sprawozdania rocznego PAIH za 2022 r. Zgodnie z postanowieniami umowy o dotację celową, termin zgłoszenia przez Ministra uwag do sprawozdania rocznego upływa w dniu 1 maja 2023 r.⁴⁶

Szczegółowym badaniem objęto również dotacje udzielone w celu realizacji Polskiej Strategii Kosmicznej⁴⁷.

Minister zawarł z Polską Agencją Kosmiczną⁴⁸ umowę o dotację podmiotową oraz umowy o dotacje celowe⁴⁹ na realizację projektów w łącznej kwocie 12 976,6 tys. zł, w ramach wykonania następujących celów szczegółowych Polskiej Strategii Kosmicznej:

⁴³ Pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Rozwoju Inwestycji MRiT – znak: 2368074, z dnia 20 marca 2023 r.

⁴⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1985.

⁴⁵ Na dzień 11 kwietnia 2023 r.

⁴⁶ Zgodnie z § 6 ust. 5 umowy nr II/44/P/50005/2830/22/DRI, Minister akceptuje bądź odmawia akceptacji sprawozdań przedkładanych przez PAIH, w terminie do 60 dni od dnia ich otrzymania.

⁴⁷ Przyjętej uchwałą Nr 6 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Polskiej Strategii Kosmicznej (M. P. poz. 203):

⁴⁸ Dalej: PAK.

⁴⁹ Umowy na dotacje celowe: II/9/P/15080/6202/22/DIP, z dnia 14 lutego 2022 r., nr II/4/P/15080/2800/22/DIP, z dnia 10 lutego 2022 r., aneks nr II /4/P/15080/2800/22/DIP, z dnia 10 lutego 2022 r., oraz umowę na dotację podmiotową nr II/512/P/73012/2570/DIP z dnia 22 grudnia 2021 r.

- Rozbudowa zdolności w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa z wykorzystaniem technologii kosmicznych i technik satelitarnych;
- Wzrost konkurencyjności polskiego sektora kosmicznego i zwiększenie jego udziału w obrotach europejskiego sektora kosmicznego;
- Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju sektora kosmicznego w Polsce;
- Budowa kadr dla potrzeb polskiego sektora kosmicznego.

Dotacje (§ 2800, 2801, 6202 i 6220) na realizację zadań wynikających z Polskiej Strategii Kosmicznej zrealizowano w kwocie 12 976,6 tys. zł (87,2% planu po zmianach). Kontrola nie obejmowała wydatkowania środków przeznaczonych w § 2570 (12 566,0 tys. zł) na dotację podmiotową dla PAK.

NIK nie wnosi uwag do prawidłowości wydatkowania i sprawowania przez Ministra nadzoru nad wydatkowaniem środków dotacji.

(akta kontroli str. 238-322)

Wydatki na działania promocyjne i reklamowe prowadzone przez MRiT

W Ministerstwie zadania z zakresu promocji i reklamy realizowane były przez Biuro Komunikacji⁵⁰, którego prace podlegały nadzorowi Ministra oraz Departament Gospodarki Cyfrowej⁵¹ w zakresie działań informacyjno-promocyjnych w ramach realizowanych projektów dofinansowanych ze środków UE. Przydział zadań i nadzór wynikały z regulaminów organizacyjnych i zakresów działań⁵² BK i DGC oraz regulaminu organizacyjnego MRiT⁵³.

Dokumentem planistycznym, który stanowił podstawę działań BK był plan działalności Ministra na rok 2022 sporządzony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 września 2010 r. w sprawie planu działalności i sprawozdania z jego wykonania⁵⁴ na podstawie art. 70 *ufp*⁵⁵. Plan określał cele, mierniki, zadania służące realizacji celów i odniesienie do dokumentów o charakterze strategicznym. Ponadto na działania podejmowane przez Biuro wpływ miały bieżące wytyczne kierownictwa Ministerstwa i informacje przekazywane przez komórki organizacyjne MRiT w zakresie realizowanych projektów. Działania BK dostosowywane były także do bieżących potrzeb wynikających ze zmieniającego się otoczenia i konieczności reakcji na zdarzenia. W przypadku DGC, który realizował działania z zakresu promocji projektu Konto Przedsiębiorcy – usługi online dla firm w jednym miejscu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020⁵⁶, podejmowane działania zostały zaplanowane w studium wykonalności w ramach zadania 3 – Promocja.

⁵⁰ Dalej: BK lub Biuro.

⁵¹ Dalej: DGC.

⁵² Wewnętrzny regulamin organizacyjny BK z 12 stycznia 2021 r., 13 lipca i 11 sierpnia 2022 r. i DGC z 29 stycznia 2021 r. i 25 marca 2022 r.

⁵³ Zarządzenie nr 1 Ministra Rozwoju i Technologii z 19 stycznia 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii (Dz. Urz. Min. Roz. i Tech. poz. 1) i zarządzenie nr 4 Ministra Rozwoju i Technologii z 4 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Rozwoju i Technologii (Dz. Urz. Min. Roz. i Tech. poz. 46 i 54).

⁵⁴ Dz.U. Nr 187, poz. 1254.

⁵⁵ Sprawozdanie z wykonania planu działalności, zgodnie z art. 70 ust. 3 *ufp* minister kierujący działem sporządza do końca kwietnia każdego roku za poprzedni rok w zakresie kierowanych przez niego działów administracji rządowej.

⁵⁶ POPC.02.01.00-00-0095/18-00.

W zakresie działań promocyjno-reklamowych plan rzeczowo-finansowy po zmianach został ustalony na 3745,9 tys. zł dla BK i na 644,5 tys. zł⁵⁷ dla DGC. Wykonanie⁵⁸ planu wyniosło odpowiednio 80% i 95%. Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora BK⁵⁹, na niepełne wykonanie planu wydatków przez Biuro wpływ miało wykonanie części działań we własnym zakresie, co przełożyło się na zakres zlecenia zamówień realizowanych przez agencje.

Dokonywane w trakcie roku zmiany planu Biura zawierały uzasadnienie ich dokonania, a zmiany wynikały m.in. z konieczności realizacji nowych zadań, nieprzewidzianych na wcześniejszym etapie, np. organizacja konferencji Forum Agenda 2030 lub zwiększenia kosztów innych zadań. Wstrzymanie działań wynikało m.in. z bieżącego monitorowania przebiegu zadań i konieczności zmniejszenia potrzeb komunikacyjnych związanych np. z pandemią oraz przeniesieniem środków na inne działania informacyjno-promocyjne w zakresie realizowanych przez MRiT zadań.

Ministerstwo w 2022 r. w ramach zrealizowanych przez BK i DGC kampanii reklamowych i promocyjnych poniosło wydatki w wysokości 3467,4 tys. zł⁶⁰ (odpowiednio 2769,8 tys. zł oraz 697,6 tys. zł, w tym 614,8 tys. zł wydatki ze środków projektowych i 82,8 tys. zł wydatki sfinansowane ze środków bieżących), co stanowiło 0,4% wydatków w części oraz odpowiednio 74% i 95%⁶¹ wykonania planu po zmianach w zakresie działań promocyjno-reklamowych (odpowiednio 3745,9 tys. zł i 644,5 tys. zł). Wydatki na ten cel wzrosły o 27% w porównaniu do roku 2021 r., z kwoty 2524,7 tys. zł. Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora BK⁶², różnica pomiędzy całkowitym wykonaniem planu (80%) i udziałem kosztów zrealizowanych kampanii (74%) wynika z faktu nieuwzględnienia w kosztach kampanii wydatków związanych ze wsparciem organizacyjno-technicznym bieżącej działalności kierownictwa Ministerstwa, tj. organizacji konferencji prasowych, w tym hybrydowych, posiedzeń i wydarzeń okazjonalnych.

Zrealizowane przez Ministerstwo kampanie promocyjno-reklamowe dotyczyły m.in.:

- Polityki zakupowej państwa w ramach kampanii Poznajmy się, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r.⁶³ w zakresie wzmocnienia potencjału małych i średnich przedsiębiorstw poprzez szersze ich zaangażowanie w rynek zamówień publicznych;
- Fundacji Rodzinnej w zakresie nowych rozwiązań prawnych w ramach działań na rzecz poprawy otoczenia prawnego sukcesji firm;
- 10 lat Polski w Europejskiej Agencji Kosmicznej w obszarze członkostwa i współpracy z agencjami narodowymi i największymi firmami sektora kosmicznego oraz rozwiązań sektora kosmicznego wykorzystywanych w życiu codziennym;

⁵⁷ Plan dot. wydatków ze środków projektowych. Dodatkowo plan po zmianach dla DGC został ustalony na 393,0 tys. zł w ramach projektu e-Doręczenia – usługa rejestrowanego doręczenia w Polsce – POPC.UE.2.1.00-00-0102/19-00, w odniesieniu, do którego realizacja działań promocyjnych została przełożona na 2023 r. ze względu na przesunięcie harmonogramu wdrażania projektu.

⁵⁸ Na dzień 19 stycznia 2023 r. i 7 kwietnia 2023 r.

⁵⁹ Pismo z 16 lutego 2023 r. nr BK-III.0810.1.2023.

⁶⁰ Wydatki z tytułu realizacji kampanii promocyjno-reklamowych bez wydatków związanych ze wsparciem organizacyjno-technicznym bieżącej działalności informacyjnej kierownictwa Ministerstwa, tj. organizacji konferencji prasowych, posiedzeń i wydarzeń okazjonalnych.

⁶¹ W odniesieniu do wydatków ze środków projektowych, tj. 614,8 tys. zł z wydatków poniesionych ogółem w 2022 r. w wysokości 697,6 tys. zł.

⁶² Pismo z 16 lutego 2023 r. nr BK-III.0810.1.2023.

⁶³ Uchwała nr 6 Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia Polityki zakupowej państwa, M.P. 2022 poz. 125.

- Centrum Solvit Polska⁶⁴ w zakresie poszerzenia świadomości społeczeństwa na temat możliwości jakie daje Solvit, w tym uruchomienia interaktywnego formularza na stronie internetowej Ministerstwa;
- przedsięwzięcia zrealizowane w ramach projektu Konto przedsiębiorcy – usługi online dla firm w jednym miejscu m.in. w zakresie działań PR dla marki biznes.gov.pl, usługi spersonalizowanej komunikacji dla użytkowników powyższego portalu, kampanii informacyjnej wykorzystującej różne formy dotarcia do wskazanych grup docelowych (działania PR, komunikacja w mediach społecznościowych, materiały wideo, zakup mediów), pośredniczenia w zakupie powierzchni w prasie, na portalach internetowych i nośnikach zewnętrznych na potrzeby realizacji kampanii informacyjno-edukacyjnej.

Wyżej wymienione działania realizowane były przy współpracy z wykonawcami zewnętrznymi w ramach zawartych umów. Szczegółowe badanie wydatków na działalność promocyjno-reklamową przeprowadzono na dobranej w sposób celowy⁶⁵ próbie wydatków z tytułu realizacji dwóch umów na kwotę 955,8 tys. zł, w tym 652,6 tys. zł z budżetu państwa i 303,2 tys. zł z BŚE. Zbadana próba stanowiła 28% wydatków poniesionych na kampanie promocyjno-reklamowe. Analiza dokumentacji poniesionych wydatków, w tym raportów i protokołów odbioru oraz celowość ich poniesienia, nie wykazała nieprawidłowości. Dowody księgowe objęte badaniem spełniały wymogi formalne oraz były poprawnie opisane. Poniesione wydatki były celowe, gospodarne i przyczyniły się do realizacji zadania w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych na tle zadań statutowych Ministerstwa⁶⁶.

W ramach Ministerstwa za koordynację działań promocyjno-reklamowych odpowiadało BK na podstawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa. DGC, według zapisów w regulaminie jednostki, odpowiadało z kolei za realizację poszczególnych projektów dofinansowanych ze środków UE⁶⁷. DGC w ramach działań informacyjno-promocyjnych każdorazowo dokonywał opisu studium wykonalności realizowanych projektów podlegających ocenie odpowiednich instytucji. Do działań tworzony był harmonogram rzeczowo-finansowy oraz wskazywane planowane efekty działań.

Efekty prowadzonych działań monitorowane były każdorazowo poprzez bieżący ich nadzór i akceptację oraz analizę raportów składanych przez wykonawców, na podstawie których wystawiane były protokoły odbioru. W zależności od kanału komunikacji miernikami oceny ich skuteczności i efektywności były m.in. typ nośnika, format, lokalizacja, unikalni użytkownicy/unikalne odsłony, średni czas spędzony na czytaniu artykułu, liczba emisji, liczba kliknięć, CTR⁶⁸, CPC⁶⁹. Każdorazowo po zakończeniu danego etapu kampanii dokonywana była jego ocena w kontekście realizacji danych wskaźników na oczekiwanym poziomie⁷⁰.

(akta kontroli str. 101-112, 79-260, 528-543, 553-571, 605-607, CD_1-76, 1887-1910, 1926-1929)

⁶⁴ Solvit to bezpłatny system pomagający rozwiązywać problemy wynikające z niewłaściwego zastosowania europejskiego prawa przez urzędy innych państw UE, Norwegii, Lichtensteinu i Islandii. Zapewnia wsparcie polskim obywatelom mieszkającym w tych krajach i przedsiębiorcom, którzy oferują usługi transgraniczne.

⁶⁵ Kryterium był osąd kontrolera wynikający z przeprowadzonej analizy ryzyka.

⁶⁶ Zarządzenie Nr 236 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie nadania statutu Ministerstwu Rozwoju i Technologii (M.P. 2021 poz.965).

⁶⁷ Pismo z 27 stycznia 2023 r. nr DGC-II.4332.1.2023.

⁶⁸ Współczynnik klikalności – stosunek między liczbą kliknięć a wyświetleniami reklamy mierzonymi w procentach.

⁶⁹ Współczynnik efektywności reklamy wyrażony jako stosunek kosztów emisji danej reklamy do liczby kliknięć w tę reklamę.

⁷⁰ Pismo z 19 stycznia 2023 r. nr BK-III.0810.1.2023.

Realizacja wydatków przez dysponenta III stopnia

Badaniem szczegółowym wydatków objęto 48 pozapłacowych zapisów księgowych na kwotę ogółem 6990,2 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych pięć wydatków w kwocie 1078,3 tys. zł. Zbadana próba (6990,2 tys. zł) stanowiła 5,4% wydatków dysponenta i 0,9% wydatków w części. Metodą monetarną (MUS)⁷¹ została wylosowana próba 46 pozapłacowych zapisów księgowych na kwotę ogółem 6744,7 tys. zł, w tym w grupie wydatków majątkowych pięć wydatków w kwocie 1078,3 tys. zł. Dodatkowo badaniem objęto dwa wybrane celowo wydatki w kwocie 245,5 tys. zł. Analiza dokumentacji, obejmująca m.in. planowanie wydatków, zabezpieczenie środków na zakup oraz celowość ich poniesienia, nie wykazała nieprawidłowości. Dowody księgowe objęte badaniem spełniały wymogi formalne oraz były poprawnie opisane. Poniesione wydatki były celowe i zostały rzetelnie skalkulowane.

(akta kontroli str. 117-142, 505-527, CD77-78, 816-852, 1887-1910, 1926-1929)

Badanie kosztów energii elektrycznej

Analiza faktur VAT wystawionych z tytułu dystrybucji energii elektrycznej przez Stoen Operator Sp. z o.o., dotyczących punktu poboru energii (PPE) o numerze PL000001005350000000000000006979, za 12 miesięcy roku 2022, wykazała, że wykorzystanie mocy umownej określonej w przedmiotowym punkcie poboru (moc zamówiona 260 kW) pozostawało w 2022 r. na poziomie wahającym się pomiędzy 28,8% wykorzystania mocy umownej (w marcu) a 36,9% (w listopadzie). W przedmiocie przeprowadzonych analiz kosztów ponoszonych na opłaty za dystrybucję energii elektrycznej, w wyjaśnieniach⁷² wskazano, że w 2017 roku podpisana została umowa o dofinansowanie projektu termomodernizacji nieruchomości przy placu Trzech Krzyży, w ramach organizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej konkursu finansowanego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach ww. projektu do końca 2022 roku wykonano następujące zadania:

- docieplenie stropodachu,
- wymiana instalacji centralnego ogrzewania,
- modernizacja systemu wentylacji,
- modernizacja oświetlenia poprzez wymianę na oświetlenie typu led,
- montaż trzech mikroinstalacji fotowoltaicznych na dachu budynku o mocy około 49 kW każda,
- modernizacja węzła cieplnego,
- wykonanie centralnej bazy systemu automatycznego sterowania w budynku – „BMS”,
- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.

Wszystkie wykonane w zakresie optymalizacji i poprawy parametrów termoizolacyjnych działania zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio służą także ograniczeniu zapotrzebowania budynku na energię elektryczną. Według wyjaśnień wykorzystanie mocy umownej w nieruchomości MRiT przy Pl. Trzech Krzyży 3/5 w Warszawie, w tym opłaty za dystrybucję energii elektrycznej stanowią przedmiot

⁷¹ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem. Z ang. *Monetary Unit Sampling* – MUS.

⁷² Pismo Dyrektora Biura Administracyjnego MRiT znak IK 2315789, z dnia 3 lutego, uzupełnione pismem z dnia 15 marca 2023 r., znak BA-VII.0810.3.2023

bieżącego monitoringu i analiz – w zakresie zarówno rozliczeń punktów poboru energii, jak i potrzeb urzędu na dostawy, w tym w kontekście konieczności zapewnienia ich redundancji, tj. zapewnienia niezbędnej rezerwy mocy w ramach wykorzystywanych przyłączy oraz ich wymienności. Według wyjaśnień takie rozwiązanie funkcjonuje w ramach użytkowanych w MRiT rozdzielniach elektrycznych, co zapewnia możliwość dokonywania przełączeń pomiędzy źródłami zasilania. Istotą podejmowanych w tym zakresie działań jest zapewnienie bezprzerwowych dostaw energii elektrycznej do budynku Ministerstwa, mających na celu utrzymanie niezakłóconej pracy urzędu. W wyjaśnieniach podkreślono, że konieczność przełączeń pomiędzy poszczególnymi PPE, co wynika z wyłączenia danego źródła zasilania wskutek różnorodnych nieprzewidzianych sytuacji (np. awarii urządzeń rozdzielni, przyłączy bądź infrastruktury, także po stronie dystrybutora – przełączenia automatyczne). W takich przypadkach sprawny PPE musi zapewnić dostawę energii elektrycznej w wielkości niezbędnej do zaspokojenia zapotrzebowania dla całego budynku urzędu, a nie tylko dla jego części, a co z tego wynika – wartość mocy zamówionej na każdym z punktów poboru musi odpowiadać temu całościowemu zapotrzebowaniu, bez konieczności ponoszenia dodatkowych opłat za jej przekroczenie. Według wyjaśnień wykorzystanie mocy umownej w nieruchomości MRiT przy Pl. Trzech Krzyży 3/5 sumarycznie w dwóch punktach poboru (6975/6984 i 6979/0991) kształtowało się na poziomie od 64,6% do 106,9% wykorzystania zamówionej mocy umownej odrębnie dla każdego z tych PPE. Ministerstwo nie dokonało analiz ukierunkowanych na optymalizację kosztów zamówionej mocy umownej (dla PPE 6975 i PPE 6979) m.in. przy wykorzystaniu możliwości sumowania mocy, o której mowa w § 16 ust. 6 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną⁷³. Zgodnie z przywołanym przepisem „jeżeli umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej albo umowa kompleksowa nie stanowią inaczej, moc umowna może być zamawiana łącznie dla dwóch lub więcej miejsc dostarczania”. Według wyjaśnień Dyrektora Biura Administracyjnego⁷⁴, zawarta na rzecz MRiT umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr ND-D/218/2019 z dnia 30 września 2019 r., jest standardową umową oferowaną przez dystrybutora energii elektrycznej – umową adhezyjną, która co do zasady nie podlega negocjacom. W wyjaśnieniach podniesiono również, że przyjęte w MRiT rozwiązanie zabezpiecza dostawę energii elektrycznej o mocy gwarantującej utrzymanie zasilania dla całego budynku i nie generuje po stronie Ministerstwa żadnych dodatkowych kosztów. Zgodnie z treścią wyjaśnień w przypadku przekroczenia poboru mocy ponad umowną, opłata za jej przekroczenie obliczana byłaby dla każdego PPE oddzielnie, natomiast rozwiązanie przewidujące wnoszenie opłat za przekroczenie poboru mocy – stanowiących *de facto* kary – nie powinno być brane pod uwagę. W ocenie NIK nie można podzielić poglądu wyrażonego w wyjaśnieniach, że rozwiązanie optymalizujące koszty ponoszone z tytułu zamówionej mocy umownej, w drodze sumowania mocy dla dwóch PPE, z jednoczesnym obniżeniem łącznej zamówionej mocy umownej (nawet w sytuacji incydentalnego wystąpienia sytuacji przekroczenia łącznej zamówionej mocy umownej) „nie powinno być brane pod uwagę”. Zaznaczyć należy, że ryzyko poniesienia wysokich opłat za przekroczenie

⁷³ Dz. U. poz. 503 ze zm. Obecnie analogiczny przepis zawiera rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie sposobu kształtowania i kalkulacji taryf oraz sposobu rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. poz. 2505 ze zm.).

⁷⁴ Wyjaśnienia z dnia 4 kwietnia 2023 r., znak BA-V.0810.5.2023.

zamówionej mocy umownej w istotny sposób zmniejszają regulacje taryfy⁷⁵, stanowiące, że jeżeli dostarczanie energii elektrycznej odbywa się z kilku niezależnych miejsc jej dostarczania, a wskutek awarii w sieci Operatora lub wyłączenia lub załączenia urządzeń elektroenergetycznych na potrzeby tego Operatora, wzrasta suma mocy podlegającej opłacie, opłatę za przekroczenie mocy oblicza się jedynie od wartości przekraczającej łączną moc umowną.

W ocenie NIK nie można również przyjąć, że charakter umowy zawartej z innogy Stoen Operator o świadczenie usług dystrybucyjnych, wyklucza możliwość negocjacji jej treści, zwłaszcza w zakresie kształtowania postanowień, dotyczących zamówionej mocy umownej, w tym na gruncie regulacji zawartych w taryfie stanowiącej część umowy (§ 1, pkt 17 umowy)⁷⁶.

W każdym z dwóch ww. PPE funkcjonujących w gmachu Ministerstwa, zamówiona moc umowna (po 260 kW mocy zamówionej w każdym), w 2022 r. znacznie przekraczała faktyczne zapotrzebowanie na moc (wykorzystanie od 35,4%-73,8%⁷⁷, oraz od 29,2%-36,9%⁷⁸).

NIK zwraca uwagę, że poniesione w 2022 r. przez MRiT koszty z tytułu opłaty sieciowej stałej (tj. za moc umowną), liczone łącznie dla dwóch PPE funkcjonujących w gmachu Ministerstwa, wyniosły 69,2 tys. zł. Dokonana przez NIK analiza (na gruncie danych z 2022 roku), w zakresie możliwego do osiągnięcia poziomu opłaty sieciowej stałej, po dokonaniu korekt mocy zamówionej (gdy pobór mocy był mniejszy niż 70% mocy umownej), spowodowałaby zmniejszenie opłaty sieciowej stałej o 32,8 tys. zł.

Z przedstawionych wyżej względów, NIK uważa za celowe przeprowadzenie w MRiT analizy w kilkuletnim (szerszym niż za 2022 r.) horyzoncie czasowym. Analiza ta zdaniem NIK powinna stanowić rachunek ekonomiczny, w zakresie możliwych do osiągnięcia efektów finansowych uzyskanych w drodze ewentualnego obniżenia mocy umownej. Analiza ta powinna uwzględniać poniesione koszty z tytułu opłaty sieciowej stałej, poziom wykorzystanej maksymalnej mocy pobranej w relacji do wartości mocy umownej, liczby i miejsca wystąpienia (i tym samym prawdopodobieństwo wystąpienia w przyszłości) awarii mogących skutkować przekroczeniem zamówionej mocy oraz możliwe do poniesienia koszty z tego tytułu. Analiza ta powinna także uwzględniać, czy dostarczanie energii elektrycznej odbywa się z kilku niezależnych miejsc jej dostarczania w rozumieniu pkt. 3.2.13. taryfy.

(akta kontroli str. 323-379, 1657-1676)

Zatrudnienie i wynagrodzenia

W ramach części 20 budżetu państwa w 2022 r. nastąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia ogółem o 28 etatów (wzrost o 3,6%) do poziomu 801 etatów, w porównaniu do 773 etatów w 2021 r.

Według wyjaśnień Dyrektor Generalnej MRiT⁷⁹ zmiany w zatrudnieniu w 2022 r. w stosunku do 2021 r. wynikały z naturalnej fluktuacji zatrudnienia oraz obsadzenia wakatów na stanowiskach pracy.

Wykonanie w 2022 r. środków na wynagrodzenia ogółem w ramach części 20 budżetu państwa (w ramach wszystkich typów statusów zatrudnienia) wyniosło 97 814,2 tys. zł i było wyższe o 9598,9 tys. zł (to jest o 10,9%) od wydatków wykonanych w 2021 r.

⁷⁵ Punkt 3.2.15. taryfy zatwierdzonej decyzją Prezesa URE nr DRE.WPR.4211.6.8.2021LP z dnia 17 grudnia 2021 r. (Biuletyn Branżowy URE – Energia elektryczna nr 247 (3492) z dnia 17 grudnia 2021 r.), która zgodnie z decyzją Zarządu Stoen Operator Sp. z o.o. obowiązywała od 1 stycznia 2022 r.

⁷⁶ Pkt 3.2.1. taryfy stanowi, że moc umowna, sposób jej zamawiania i warunki wprowadzania jej zmian są określone w umowie.

⁷⁷ PPE 6975/0984.

⁷⁸ PPE 6979/0991.

⁷⁹ Pismo znak: DKT-IV.0810.2.2023 z 21 marca 2023 r.

(88 215,3 tys. zł). Jak wyjaśniła Dyrektor Generalna wzrost wydatków na wynagrodzenia w 2022 r. w stosunku do wydatków wykonanych w 2021 r. wynikał z przyznanego większego limitu środków na wynagrodzenia oraz uruchomionych środków z rezerwy celowej.

Ponadto, w 2022 r. kontynuowano działania mające na celu systematyczny wzrost wynagrodzeń pracowników Ministerstwa. Działania te związane były z koniecznością stworzenia warunków do utrzymania wykwalifikowanej kadry w Ministerstwie. Ponadto, rozpoczęte zostały prace związane z wyrównywaniem wynagrodzeń na podobnych stanowiskach pracy.

Uwzględniając stan zatrudnienia (801 etatów w 2022 r. i 773 etatów w 2021 r.), przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 10 176 zł w 2022 r. i było wyższe o 666,0 zł (7%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2021 r. (9510,0 zł).

W 2022 r. wykonanie wynagrodzeń w ramach statusu zatrudnienia 02 (osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe) wyniosło w części 20 (razem pięć etatów) w dziale 750, rozdział 75001 – Administracja publiczna 1005,0 tys. zł, tj. więcej o 326,0 tys. zł (48,0%) niż w 2021 r. (679,0 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego w statusie zatrudnienia 02 wyniosło 16,8 tys. zł w 2022 r. i było wyższe o 2,6 tys. zł (18,4%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2021 r. wynoszącego 14,1 tys. zł.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektor Generalnej Ministerstwa wzrost wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, związany z wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 2021 r.⁸⁰ zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, wprowadzające zmiany mnożników kwoty bazowej osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe nie miał istotnego wpływu na wzrost wynagrodzeń ogółem pracowników Ministerstwa.

W sprawozdaniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniach Rb-70 za 2022 r. wykazano wyższe wykonanie wynagrodzeń osobowych o łączną kwotę 502,8 tys. zł w stosunku do planu w związku z wykazaniem dodatków motywacyjnych wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁸¹.

Ujęcie w wykonaniu wynagrodzeń w sprawozdaniu Rb-70 za 2022 r. dodatków motywacyjnych w taki sposób wynikało z zasad określonych w § 16 pkt 11 oraz § 17 ust. 1 instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa, stanowiącej załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁸².

(akta kontroli str. 11-20, 61-65)

Wydatki majątkowe dysponenta III stopnia

Wydatki majątkowe wyniosły 2726,7 tys. zł, tj. 84,8% kwoty planowanej (3214,3 tys. zł), i zostały zrealizowane w całości w dziale 750 Administracja publiczna. Były one zgodne z planem wydatków i zasadne z punktu widzenia zadań realizowanych przez MRiT. O niższym wykonaniu wydatków zdecydowały głównie przedłużające się procedury przetargowe rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej oraz nieprzekazanie przez Komisję Europejską wytycznych przetwarzania informacji niejawnych międzynarodowych, co spowodowało opóźnienie inwestycji w kancelarii tajnej MRiT. W efekcie realizację zadań przesunięto na 2023 r.

⁸⁰ Dz. U. poz. 1394.

⁸¹ Dz.U. 2021 r. poz. 2407.

⁸² Dz. U. poz. 144.

Zamówienia publiczne

Szczegółową analizą objęto wybranych celowo pięć postępowań o udzielenie zamówień publicznych⁸³, w tym jedno przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego i cztery zamówienia, do udzielenia których z uwagi na wartość zamówienia nie zastosowano ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸⁴ lub ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁸⁵. Zamówienie związane z prowadzonym postępowaniem w trybie przetargu nieograniczonego dotyczyło *Usługi realizacji wielowątkowej kampanii informacyjnej o nazwie "Realizacja materiałów wideo"*. Wartość udzielonego zamówienia 950,0 tys. zł brutto, z czego 900,0 tys. zł sfinansowane z budżetu państwa, a pozostałe 50,0 tys. zł z budżetu środków europejskich (Program Operacyjny Polska Cyfrowa).

Zamówienie było ujęte w planie zamówień publicznych pod poz. 65. Celem udzielenia zamówienia było zapewnienie przeprowadzenia kampanii informacyjnej w zakresie produkcji materiałów wideo na potrzeby innych komponentów kampanii. Udzielenie zamówienia w powyższym zakresie miało służyć do bieżącego informowania społeczeństwa oraz mediów o działaniach podejmowanych i realizowanych przez MRiT.

W 2022 r. wykonane zostały wydatki w wysokości 174,9 tys. zł, to jest 18,4% wartości umowy⁸⁶.

Zamówienia o wartości nieprzekraczającej wartości 30 tys. EUR/130 tys. zł netto⁸⁷, związane z postępowaniami:

- 1) Zorganizowanie, przeprowadzenie i obsługa szkolenia grupowego pn. Budowanie zespołu i współpracy w sytuacjach kryzysowych dla pracowników Ministerstwa Rozwoju i Technologii o wartości udzielonego zamówienia 60,0 tys. zł (brutto). W 2022 r. wydatki zostały wykonane w pełnej wysokości;
- 2) Zorganizowanie i przeprowadzenie jednodniowego szkolenia grupowego w formie warsztatów z zakresu współpracy i budowania zaangażowania zespołu oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej dla około 1000 pracowników Ministerstwa Rozwoju i Technologii o wartości udzielonego zamówienia 118,2 tys. zł brutto. W 2022 r. wydatki zostały wykonane w 100%;
- 3) *Robota budowlana – remont mieszkania w Warszawie przy ul. Złotej 70/71* o wartości zamówienia 145,1 tys. zł brutto. W 2022 r. zostały wykonane wydatki w 100%;
- 4) *Komunikacja w mediach społecznościowych* o wartości zamówienia 105,0 tys. zł brutto. W 2022 r. wydatki zostały wykonane w pełnej wysokości.

W ramach badanych ww. procedur w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania, udzielenia, jak i realizacji zamówienia w sprawie zamówienia publicznego zawartego w trybie przetargu nieograniczonego (950,0 tys. zł brutto) nie

⁸³ W próbie zawarto trzy umowy na promocję i reklamę, z czego jedna z umów została wybrana w ramach realizacji punktu *Badanie wydatków na działania promocyjne i reklamowe*. Z uwagi na fakt, że druga z wybranych umów w ramach *Badania wydatków na działania promocyjne i reklamowe* została objęta kontrolą dysponenta części 18, kontrolą objęto dodatkowo dwa zamówienia do wartości 130 tys. zł netto.

⁸⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. Dalej: upzp. Ustawa uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r.

⁸⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. Dalej: nupzp.

⁸⁶ Umowa nr II/235/P/15095/4300/22/BK z 30 czerwca 2022 r. została zawarta na okres 24 miesięcy lub do wyczerpania kwoty maksymalnego wynagrodzenia brutto i jest realizowana na podstawie zleceń wystawianych przez Zamawiającego.

⁸⁷ W oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 1 nupzp.

zidentyfikowano nieprawidłowości. Zamówienie zostało przeprowadzone na podstawie przepisów *nupzp*. Działania Ministerstwa były zgodne z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych.

NIK zauważa, że sześciu z dziesięciu wykonawców, którzy złożyli ofertę w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu, zostało wezwanych do wyjaśnień dotyczących ustalenia ceny z uwagi na fakt, że łączna suma cen jednostkowych w przypadku tych ofert była niższa o ponad 30% w stosunku do średniej ceny ze wszystkich złożonych ofert.

W przypadku zamówień o wartości nieprzekraczającej wartości 30 tys. EUR (łącznie o wartości 428,3 tys. zł) w odniesieniu do trzech z czterech badanych zamówień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania oraz realizacji umów.

Zamówienia te zostały przeprowadzone zgodnie z wewnętrznymi regulacjami obowiązującymi w MRiT. Ich realizacja odbyła się zgodnie z treścią zawartych umów. Poniesione w związku z tymi zamówieniami wydatki były celowe i służyły realizacji zadań jednostki.

Prawidłowo stosowana była zasada zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców.

(akta kontroli str. 1633-1635, 1638-1648)

W przypadku postępowania dotyczącego *Zorganizowania, przeprowadzenia i obsługi szkolenia grupowego pn. Budowanie zespołu i współpracy w sytuacjach kryzysowych dla pracowników Ministerstwa Rozwoju i Technologii* NIK stwierdza, że procedura związana z udzieleniem i realizacją zamówienia została przeprowadzona w sposób nierzetelny. Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

Wydatki niewygasające z upływem 2021 r.

W rozporządzeniu o wydatkach niewygasających w części 20 zaplanowano wydatki w kwocie 131 750,4 tys. zł, w tym środki z rezerw celowych na udzielanie pomocy dla przedsiębiorców w kwocie 97 514,0 tys. zł.

Wydatki niewygasające z upływem 2021 r. wykonano w części 20 w kwocie 71 744,6 tys. zł⁸⁸, tj. 54% planu. Niewykorzystaną kwotę 60 005,7 tys. zł zwrócono na rachunek wydatków niewygasających⁸⁹. O niższym wykonaniu wydatków niewygasających zdecydowało głównie niższe wykorzystanie dotacji. Wpłaty z dotacji przeznaczone na pomoc dla przedsiębiorców ARP SA zrealizowała w kwocie 44 126,9 tys. zł⁹⁰ (45% planowanej dotacji). Pomocy nie wypłacono m.in. z uwagi na odmowę udzielania wsparcia przedsiębiorcom, którzy ogłosili upadłość lub przedsiębiorcom, którzy wycofali wnioski złożone do ARP SA. Z powodu rezygnacji beneficjentów ze wsparcia inwestycji w *Programie wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2030* dotacje wypłacono w kwocie 210,6 tys. zł (4,1% planowanych dotacji).

Szczegółowym badaniem objęto wydatki niewygasające z upływem 2021 r. w kwocie 47 380,8 tys. zł (66% zrealizowanych wydatków) przeznaczone na wykonanie

⁸⁸ Wydatki dysponenta głównego w kwocie 65 542,6 tys. zł. Wydatki dysponentów III stopnia: urzędu w kwocie 5709,4 tys. zł, Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców w kwocie 413,9 tys. zł i placówek zagranicznych w kwocie 78,8 tys. zł.

⁸⁹ Dwa wydatki w kwocie 3,7 tys. zł z tytułu rozliczenia przez placówki zagraniczne odzyskanego podatku VAT, po roboczych uzgodnieniach z Ministerstwem Finansów, zwrócono 21 i 29 grudnia 2022 r. na rachunek wydatków niewygasających. Jeden wydatek w kwocie 1,6 tys. zł z tytułu zwrotu 24 stycznia 2023 r. uznanych za niekwalifikowane wydatków dotacji dla PAIH na finansowanie udziału w EXPO 2020, po roboczych uzgodnieniach z Ministerstwem Finansów, przeksięgowano z rachunku wydatków niewygasających na dochody budżetowe.

⁹⁰ Środki niewykorzystane na wypłatę pomocy dla przedsiębiorców w kwocie 53 387,2 tys. zł pozyskane w 2021 r. z rezerw celowych.

siedmiu zadań⁹¹dysponenta III stopnia: rozbudowę systemu kontroli dostępu (SKD), remont pomieszczeń oraz montaż żaluzji w siedzibie Ministerstwa, rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz zadanie dysponenta części 20 udzielania pomocy przedsiębiorcom. Wydatki na rozbudowę SKD, remonty pomieszczeń i montaż żaluzji wykonano w wysokości ujętej w planie wydatków niewygasających na zadania służące poprawie funkcjonalności siedziby MRiT.

NIK zwraca uwagę, że ARP SA nieterminowo zwróciła jedną z transz dotacji przeznaczoną na pomoc dla przedsiębiorców, której nie wydatkowano do 30 listopada 2022 r. ARP SA dwa dni po terminie ustalonym w umowie⁹² zwróciła dotację w kwocie 34 115,0 tys. zł wraz z należnymi odsetkami. Nieterminowy zwrot dotacji nie spowodował opóźnień po stronie dysponenta części w przekazaniu na rachunek Ministra Finansów niewykorzystanych wydatków niewygasających.

W ocenie NIK nierzetelne było zaniechanie wprowadzenia zmian do umowy z Trecom Spółka Akcyjna sp.k.⁹³ na rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej MRiT, w związku ze zmianą terminu realizacji przedmiotu zamówienia. Niegospodarna i niezgodna z umową była również rezygnacja z naliczenia tej spółce kary umownej. Opis nieprawidłowości przedstawiony jest w części *Stwierdzone nieprawidłowości* tego punktu wystąpienia.

(akta kontroli str. 383-384, 745-814, 987-1094, 1098-1175, 1192-1247, 1254-1261, 1271-1296, 1404-1421)

Realizacja wniosków pokontrolnych i wykonanie obowiązków sprawowania nadzoru i kontroli przez dysponenta części

W MRiT w 2022 r. podjęto działania w celu realizacji uwag skierowanych po kontroli *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – część 20 Gospodarka*, które z uwagi na ustalenia kontroli nadal pozostają aktualne. Kontynuowano skierowane do pracowników działania edukacyjne dotyczące stosowania procedur zakupowych, rozeznania rynku i szacowania wartości zamówień. Monitorowano terminowość realizacji zadań przez komórki organizacyjne, w tym dotyczących wydawania rozporządzeń w sprawie wymagań technicznych dla kas rejestrujących. W związku z opóźnionym zwrotem przez PAIH transzy niewykorzystanej dotacji celowej (zwrot 1 marca 2022 r. 1 608,5 tys. zł) Minister skierował do rzecznika dyscypliny finansów publicznych zawiadomienie o ujawnieniu okoliczności wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Nadal aktualny pozostaje sformułowany po kontroli *Wykonanie budżetu państwa w 2020 r.* wniosek NIK o zapewnienie w ramach kontroli zarządczej prawidłowego nadzoru nad weryfikacją polis ubezpieczeniowych przedkładanych przez wykonawców. Wykonanie dwóch umów objętych analizą w ramach badania wydatków niewygasających z upływem 2021 r. zabezpieczono polisami z franszyzą redukcyjną, choć zgodnie z postanowieniami umów zamawiający nie dopuszczał franszyzy redukcyjnej w polisie zabezpieczającej prawidłową realizację umowy. Nie spowodowało to negatywnych skutków dla Skarbu Państwa. Umowy zrealizowano terminowo i zgodnie z wymogami jakościowymi MRiT.

Dysponent części wykonując obowiązek sprawowania nadzoru i kontroli wynikający z art. 175 ufp sporządzał okresowe oceny realizacji wydatków budżetowych w części

⁹¹ Zadanie nr 305 z rozporządzenia o wydatkach niewygasających z upływem 2021 r. zrealizowane przez dysponenta głównego i zadania nr 319, 320, 321, 322, 324, 326 z ww. rozporządzenia zrealizowane przez dysponenta III stopnia.

⁹² Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy z 30 grudnia 2021 r. nr II/516/P/15095/2830/21/DIP zwrotu należało dokonać do 12 grudnia 2022 r. ARP SA zwróciła dotację na rachunek dochodów MRiT 14 grudnia 2022 r.

⁹³ Dalej: Trecom lub wykonawca.

20, efektywności wykorzystania środków i realizacji planów w układzie zadaniowym. W ramach sprawowanego nadzoru nad jednostkami podległymi finansowanymi z wydatków części, dysponent występował do kierowników jednostek o ocenę stopnia realizacji zadań i wykonania budżetu oraz wskazanie zagrożeń w realizacji planu finansowego. W 2022 r. w MRiT monitorowano realizację wniosków sformułowanych po kontrolach Ministerstwa w jednostkach nadzorowanych i podległych. W tym dotacji celowych dla PAIH na realizację zadań promocji gospodarki oraz gospodarki finansowej placówek zagranicznych MRiT. W 2022 r. rozpoczęto w ARP SA kontrolę wykonania zadania udzielania pomocy dla przedsiębiorców. Wyniki kontroli będą znane w pierwszym półroczu 2023 r. Audytor wewnętrzny kierował wnioski doskonalące procesy wspierania przedsiębiorców w zakresie gospodarki cyfrowej.

(akta kontroli str. 719-732, 957-986, 1197, 1227-1232, 1396-1402)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ocenie NIK dysponent części z opóźnieniem zablokował dwoma decyzjami wydatki w kwocie 282,0 tys. zł zaplanowane w dziale 752 Obrona narodowa na realizację zadań obronnych administracji publicznej.

Decyzją⁹⁴ z dnia 18 sierpnia 2022 r. zablokowano wydatki w kwocie 110,0 tys. zł przeznaczone na dotacje refundujące wydatki w zakresie szkoleń obronnych ponoszonych przez przedsiębiorców oraz jednostki nadzorowane i podległe. W ocenie NIK zgłoszenie przez Dyrektora Biura Bezpieczeństwa w dniu 2 sierpnia 2022 r. wydatków do blokady było spóźnione o 117 dni. Zgłoszenia należało dokonać niezwłocznie po wejściu w życie w dniu 23 kwietnia 2022 r. ustawy o obronie Ojczyzny, która zmieniła sposób realizacji szkoleń obronnych. Ustawa ta z dniem wejścia w życie uchyliła bowiem ustawę z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców⁹⁵, której art. 2 pkt 4 był podstawą dotowania przez Ministra kosztów szkoleń obronnych przedsiębiorców. Przepisy wykonawcze dotyczące realizacji szkoleń obronnych zachowały wprawdzie swoją ważność, ale wymagały aktualizacji przez Ministra Obrony Narodowej.

W ocenie NIK kwota 172,0 tys. zł objęta blokadą na mocy decyzji⁹⁶ z 20 grudnia 2022 r. powinna być zgłoszona przez Dyrektora Biura Bezpieczeństwa wcześniej. O 46 dni spóźnione było zgłoszenie do zablokowania wydatków w kwocie 10 tys. zł na realizację szkoleń obronnych pracowników. W dniu 31 października 2022 r. wydano rozporządzenie w sprawie szkolenia obronnego⁹⁷, które zniósło formy szkolenia przewidziane w 2021 r. na etapie konstruowania planu wydatków. Nie było więc podstawy do wydatkowania środków na szkolenia zaplanowane w MRiT. Finalnie o 237 dni, liczone od wejścia w życie ustawy o obronie Ojczyzny, spóźnione było zgłoszenie blokady kwoty 162,0 tys. zł zaplanowanej na organizację zapasowego miejsca pracy MRiT. Dopiero przepisy nowego rozporządzenia, które zostanie wydane na podstawie delegacji w ustawie o obronie Ojczyzny określą wymagania w zakresie przygotowania stanowisk kierowania, w tym dla Ministerstw. Do tego czasu, zdaniem NIK, dokonywanie wydatków byłoby nieuzasadnione. Dodatkowo w 2022 r. MRiT nie rozpoczęło procesu organizowania zakupów związanych z modernizacją zapasowego miejsca pracy (np. nie skierowano do BDG wniosków o dokonanie zakupów). W

⁹⁴ Nr 20.4143.12.1.2022.BD.

⁹⁵ Dz.U. z 2020 poz. 1669.

⁹⁶ Decyzją z dnia 20 grudnia 2022 r. (nr 20.4143.12.9.2022.BD) zablokowano wydatki na działania obronne w kwocie 186,0 tys. zł.

⁹⁷ Dz.U. poz. 2348.

2022 r. nie zakończono bowiem uzgodnień z właścicielem obiektu budowlanego wyznaczonego dla MRiT. Uzgodnienia te nie były w Ministerstwie dokumentowane, co w ocenie NIK należy uznać za słabość kontroli zarządczej.

(akta kontroli str. 682-698, 1187-1190, 2287-1191)

2. W przypadku postępowania Zorganizowanie, przeprowadzenie i obsługa szkolenia grupowego pn. Budowanie zespołu i współpracy w sytuacjach kryzysowych dla pracowników Ministerstwa Rozwoju i Technologii (Biuro Komunikacji⁹⁸) stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Opis przedmiotu zamówienia (OPZ) został przygotowany w sposób niestaranny, zawierał niespójne lub niemające zastosowania wymagania.

W OPZ zamawiający wskazał, że w szkoleniu miało wziąć udział maksymalnie 27 osób. W sposób niespójny i nierzetelny określono termin, w którym ostateczna liczba uczestników miała zostać potwierdzona przez zamawiającego. Według zapisu na str. 2 było to najpóźniej 5 dni przed rozpoczęciem szkolenia, a na str. 4 najpóźniej 3 dni robocze przed rozpoczęciem szkolenia. Z uwagi na określony termin realizacji szkolenia (3-4 listopada 2022 r.), termin składania ofert (2 listopada 2022 r.), jak też termin ogłoszenia zamówienia (28 października 2022 r.) oba terminy potwierdzenia liczby uczestników były nierealne i niemożliwe do dotrzymania już w momencie ogłoszenia zamówienia.

W OPZ zawarty był także wymóg opatrzenia certyfikatów uczestnictwa w szkoleniu logotypami Programu Operacyjnego Innowacyjny Rozwój oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także Ministerstwa Rozwoju, nieistniejącego już od ponad dwóch lat, gdyż zlikwidowanego w październiku 2020 r. Dyrektor Biura Komunikacji MRiT wyjaśnił⁹⁹, że w OPZ pozostawiono oznakowania z innego postępowania. Błąd został skorygowany w podpisywanej umowie z Wykonawcą szkolenia tzn. nie zastosowano oznakowania oraz w § 3 ust 8 dodano postanowienia o sfinansowaniu zadania ze środków publicznych.

- 2) Postępowanie związane z udzieleniem zamówienia ogłoszono zbyt krótko przed oczekiwanym terminem jego realizacji, w związku z czym cała procedura została przeprowadzona w sposób nierzetelny i zawierała liczne błędy. Nie pozwoliło to również na dopasowanie odpłatności za szkolenie do rzeczywistej liczby uczestników.

Szkolenie zaplanowano w dniach 3-4 listopada 2022 r. Ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w biuletynie informacji publicznej w dniu 28 października 2022 r. ok. godz. 14:00. Informacja o ogłoszeniu została przekazana potencjalnym oferentom tego samego dnia ok. godz. 14:30. Termin składania ofert upływał w dniu 2 listopada 2022 r. o godz. 12:00. Oznacza to, że na skompletowanie i przesłanie ofert przewidziano niespełna dwa dni robocze, a na ich ocenę i wybór wykonawcy zaledwie kilka godzin.

Dyrektor BK wyjaśnił¹⁰⁰, że czas na przygotowanie i realizację zadania był wystarczający, czego potwierdzeniem było otrzymanie trzech ofert. NIK zwraca uwagę, że oferty, które wpłynęły do MRiT były niekompletne, zawierały błędy rachunkowe lub formalne, tj. nie były sporządzone na dedykowanym formularzu i nie zawierały podpisów osób uprawnionych do reprezentowania wykonawcy. Ponadto spośród 15 potencjalnych wykonawców, do których

⁹⁸ Dalej: BK.

⁹⁹ Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 6 kwietnia 2023 r.

¹⁰⁰ Pismo znak: BK-III.0810.1.2023 z 12 kwietnia 2023 r.

skierowano zapytanie, oferty złożyło tylko trzech, z czego jedna nie spełniała wymogów formalnych i podlegała odrzuceniu.

Mimo, że umowa zawarta z wykonawcą w dniu 3 listopada 2022 r., przewidywała skrócony w stosunku do OPZ termin zgłoszenia zmniejszenia liczby uczestników, tj. najpóźniej 1 dzień kalendarzowy przed rozpoczęciem szkolenia, to i tak był on niemożliwy do wykorzystania, gdyż umowę podpisano w dniu rozpoczęcia szkolenia. W efekcie Ministerstwo poniosło wyższy koszt, tj. dla planowanej liczby 27 uczestników szkolenia (59 967 zł) w stosunku do kosztu skalkulowanego dla rzeczywistej liczby 22 osób (48 862 zł). Różnica pomiędzy ww. kwotami wynosiła 11 105 zł. Według ww. wyjaśnienia Dyrektora BK w szkoleniu nie wzięło udziału pięć osób z przyczyn od nich niezależnych, tj. konieczności wykonania polecenia służbowego lub sytuacji losowej.

- 3) Ocena złożonych ofert została dokonana w sposób dowolny, a Protokół postępowania w procedurze konkurencyjnej – rozeznania rynku¹⁰¹ sporządzony został niestarannie, zawierał niespójne, wykluczające się stwierdzenia oraz błędne konkluzje i wyczerpania, co oznacza, że działania te były nierzetelne.
- a) Do oceny dopuszczono ofertę nr 1, która nie spełniała warunków udziału w postępowaniu określonych w OPZ, tj. nie została sporządzona na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do OPZ i nie została podpisana przez osobę uprawnioną do reprezentowania wykonawcy. W odniesieniu do tej oferty w protokole z rozeznania rynku w tabeli złożonych ofert stwierdzono, że spełnia ona warunki udziału w postępowaniu oraz potwierdzono zgodność z zapytaniem ofertowym. Natomiast w opisie pod tabelą w punkcie *Uzasadnienie odrzucenia ofert w związku z niezgodnością oferty z zapytaniem ofertowym* wymieniono m.in. tę ofertę nr 1 z uwagi, że „zawiera częściowe braki opisów zajęć praktycznych oraz ich ułożenia pod kątem potrzeb warsztatowych dla BK”. Stwierdzenia były błędne, gdyż oferta ta nie spełniała warunków udziału w postępowaniu i powinno to być wykazane zarówno w tabeli ofert, jak i poniżej w punkcie *Uzasadnienie odrzucenia ofert w związku z niespełnianiem warunków udziału w postępowaniu* (który pozostał niewypełniony). Ponadto, mimo stwierdzenia, że oferta jest odrzucona w związku z jej niezgodnością z zapytaniem ofertowym, to została oceniona i zostały jej przyznane punkty za spełnianie wszystkich trzech kryteriów oceny. Dyrektor BK potwierdził¹⁰², że ww. oferta powinna zostać odrzucona, a protokół z rozeznania rynku zawiera niepełną informację w tym zakresie.
- b) Odnośnie oferty nr 2 w protokole z rozeznania rynku w tabeli złożonych ofert prawidłowo stwierdzono, że spełnia ona warunki udziału w postępowaniu oraz potwierdzono zgodność z zapytaniem ofertowym. Natomiast w opisie pod tabelą w punkcie *Uzasadnienie odrzucenia ofert w związku z niezgodnością oferty z zapytaniem ofertowym* wymieniono m.in. tę ofertę z uwagi, że „jest zbyt ogólna, nie zawiera szczegółów realizowanych warsztatów, a co za tym idzie nie jest ona dopasowana do potrzeb komunikacyjnych BK takich jak współpraca w sytuacjach”. Opisanie tej oferty jako odrzuconej było bezpodstawne, a niedokończone zdanie świadczy również o niestaranności sporządzenia protokołu. Oferta została oceniona i zostały jej przyznane punkty za spełnianie wszystkich trzech kryteriów oceny. Dyrektor BK wyjaśnił¹⁰³, że

¹⁰¹ Dalej: protokół z rozeznania rynku.

¹⁰² Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 6 kwietnia 2023 r.

¹⁰³ Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 6 kwietnia 2023 r.

zamawiający dokonał oceny oferty nr 2 w związku z tym, że nie podlegała ona odrzuceniu.

c) W protokole z rozeznania rynku błędnie wpisano daty złożenia ofert nr 2 i nr 3. Podano, że oferta nr 2 wpłynęła 28 października 2022 r. a wykonawca przestał ofertę w dniu 2 listopada 2022 r., natomiast oferta nr 3 wpłynęła do MRiT 28 października 2022 r., a wpisano 2 listopada 2022 r. Dyrektor BK wyjaśnił¹⁰⁴, że w protokole z rozeznania rynku pojawiła się omyłka pisarska – niezamierzona niedokładność.

d) Dokonana ocena ofert była nierzetelna, gdyż liczba przyznanych punktów była błędna i niezgodna z kryteriami w OPZ.

Za spełnienie kryterium nr 1 – doświadczenie trenerów szkolenia w prowadzeniu szkoleń z zakresu pracy zespołowej i/lub rozwiązywania problemów – oferta nr 3 uzyskała 15 pkt, a powinna uzyskać 8 pkt. Dyrektor BK¹⁰⁵ wyjaśnił, że powyższe wynikało z omyłki pisarskiej, w związku z czym oferta nr 3 powinna uzyskać 8 punktów zamiast 15 pkt. Należy dodać, że uzyskanie nieparzystej liczby punktów za to kryterium było w ogóle niemożliwe, gdyż wynik oceny stanowiła suma dwóch liczb parzystych (4, 6 lub 10) albo zera.

W sposób dowolny została dokonana ocena spełniania warunków określonych w kryterium nr 2 „adekwatność zaproponowanego programu i koncepcji szkolenia, tj. forma szkolenia, metoda i narzędzia wykorzystane podczas szkolenia”. Oferta nr 3 otrzymała za to kryterium maksymalną liczbę punktów (40). Zgodnie z OPZ za każde z dwóch podkryteriów: stopień uwzględnienia w programie angażujących uczestników technik warsztatowych i ujęcie problematyki pracy zespołowej oraz powiązania jej z problematyką rozwiązywania problemów można było uzyskać do 20 pkt. Oferta nr 3 została uznana za „merytorycznie najbardziej odpowiadająca potrzebom szkoleniowym BK [...], szczególnie w sytuacjach kryzysowych i stresogennych”, choć w żadnym punkcie agendy szkolenia wykonawca nie wykazał, w jaki sposób zostanie zrealizowany cel szkolenia, tj. „współpraca w sytuacjach kryzysowych”. Dyrektor BK wyjaśnił¹⁰⁶, że w ocenie zamawiającego oferta nr 3 była koncepcją indywidualnie przygotowaną dla szkolenia pn. „Budowanie zespołu i współpracy w sytuacjach kryzysowych”. Oferta obejmowała sześć różnorodnych zagadnień programowych, wraz z konkretnymi sposobami ich realizacji. Ponadto, oferent dokładnie wskazał narzędzia pracy, np. w zagadnieniu programowym pn. Wypracowanie przez zespół „złotej dziesiątki dobrej współpracy”. Zaproponowana forma szkolenia tj. warsztaty – jednoznacznie definiują zaangażowanie i integrację wszystkich uczestników szkolenia, w szczególności ćwiczeń praktycznych wskazanych przy realizacji Machiny Goldberga. NIK wskazuje, owo dokładne wskazanie narzędzia pracy w każdym z bloków polegało na określeniu „warsztat”. Ponadto Dyrektor BK nie wyjaśnił, w której części miała być zrealizowana przez tego oferenta tematyka szkolenia związana ze współpracą w sytuacjach kryzysowych.

Natomiast oferta nr 2 za kryterium nr 2 uzyskała jedynie 5 pkt., choć wykonawca przedstawił szczegółowy program szkolenia odpowiadający

¹⁰⁴ Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 6 kwietnia 2023 r.

¹⁰⁵ Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 6 kwietnia 2023 r.

¹⁰⁶ Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 12 kwietnia 2023 r.

wszystkim zagadnieniom wskazanym przez Zamawiającego w OPZ wraz z określeniem narzędzi i metod pracy oraz czasu przeznaczanego na ich realizację. Tym samym oferta ta spełniała wymóg realizacji celu szkolenia w stopniu porównywalnym z ofertą nr 3. Dyrektor BK wyjaśnił¹⁰⁷, że według zamawiającego oferta złożona przez tego wykonawcę była zbyt ogólna, w minimalnym stopniu angażująca uczestników szkolenia. Oferent zaproponował mniej zagadnień programowych, a jako główny sposób pracy z grupą, bez względu na temat bloku, wskazał tę samą formę tj. mini-wykłady z prezentacją czy analizami: studiów przypadków, dobrych praktyk czy wymiany doświadczeń, pomijając warsztaty, które są kluczowe w tego typu szkoleniach.

Powyższe wyjaśnienia nie są zgodne z treścią oferty nr 2. W ofercie tej w każdym z bloków były przewidziane metody pracy o charakterze aktywizującym grupę: ćwiczenia indywidualne i grupowe, a także rozwiązywanie zagadnień problemowych, wymiana i analiza doświadczeń, dyskusja moderowana. Ponadto w agendzie szkolenia załączonej do oferty wykonawca wyraźnie wskazał, że szkolenie ma postać warsztatu z minimalną ilością teorii, stanowiącej tylko wstęp do ćwiczeń warsztatowych realizowanych głównie zespołowo i wymagających stałej interakcji z innymi członkami zespołu. Zaznaczono, że teoria stanowi 20% szkolenia w stosunku do 80% ćwiczeń warsztatowych. NIK wskazuje, że przyznanie tej ofercie za kryterium nr 2 chociażby 15 z możliwych 40 pkt. spowodowałoby, że oferta ta byłaby ofertą najwyżej punktowaną.

NIK zauważa, że protokół z rozeznania rynku został podpisany przez Dyrektora BK pomimo zawartych w nim błędów, nieścisłości i wzajemnych sprzeczności.

- 4) Protokół odbioru wykonanego zadania sporządzony został w sposób nierzetelny i niezgodny z umową zawartą z wykonawcą usługi.

Zgodnie z treścią umowy nr 320/UM/2022/0094 z 3 listopada 2022 r. zawartej z wykonawcą (oferent nr 3), protokół powinien zawierać oświadczenie zamawiającego o braku albo istnieniu zastrzeżeń do wykonania zadania (§ 5 ust. 2). W protokole nie wskazano, jakie prace zostały wykonane (mimo zamieszczenia zdania zapowiadającego takie wyliczenie) oraz czy zamawiający zgłasza do nich zastrzeżenia albo czy odbiór wykonanej usługi nastąpił bez zastrzeżeń. Dyrektor BK wyjaśnił¹⁰⁸, że osobiście uczestniczył w organizowanym szkoleniu i akceptował raport z jego realizacji, który stanowi wykaz zrealizowanych zadań. NIK nie podziela powyższego wyjaśnienia, ponieważ ani raport z wykonanych prac sporządzony przez wykonawcę, ani fakt uczestnictwa przez Dyrektora BK w szkoleniu nie zastępują obligatoryjnego wymogu treści protokołu odbioru, zgodnie z postanowieniami powołanej umowy.

W ocenie NIK całość postępowania została przeprowadzona nierzetelnie, z naruszeniem zasad uczciwej konkurencji, w sposób prowadzący do niegospodarności. Na przeprowadzenie postępowania przeznaczono krótki okres, co mogło spowodować, że potencjalni wykonawcy nie mieli możliwości skompletowania danych do oferty. Liczne błędy (formalne, merytoryczne i rachunkowe) w dokumentacji związanej z postępowaniem, stwierdzone podczas kontroli, świadczą o tym, że była ona przygotowywana w pośpiechu i w sposób

¹⁰⁷ Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 12 kwietnia 2023 r.

¹⁰⁸ Pismo znak BK-III.0810.1.2023 z 6 kwietnia 2023 r.

niestaranny. Ograniczyło to możliwość dostosowania zgłoszonej liczby uczestników do faktycznej liczby uczestników szkolenia. Dowolność dokonanych ocen oraz sposób sporządzenia protokołu z rozeznania rynku wskazują, że wybór wykonawcy został dokonany subiektywnie, z pominięciem znaczenia kryteriów określonych w OPZ. W rezultacie została wybrana oferta nr 3 i zawarta umowa na kwotę 59 967 zł brutto, podczas gdy oferta nr 2 opiewała na 46 980 zł brutto.

(akta kontroli str. 66-100, 1517-1611,1649-1655)

3. W ocenie NIK nierzetelne było zaniechanie wprowadzenia zmian do umowy zawartej z Trecom Spółka Akcyjna sp. k. na rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej MRiT, w związku ze zmianą terminu realizacji przedmiotu zamówienia. Ponadto za niezgodne z umową i niegospodarne należy uznać zaniechanie naliczenia tej spółce kary umownej.

W dniu 12 sierpnia 2021 r. Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego¹⁰⁹, reprezentujący Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii zawarł z Trecom umowę (nr 3WS/UM/2021/0025). Za przygotowanie umowy¹¹⁰ i nadzór nad jej realizacją, w tym proponowanie zmian odpowiedzialny był Dyrektor BDG i Zastępca Dyrektora BDG (do 25 listopada 2021 r.), a po zmianach organizacyjnych Dyrektor Biura Informatyki¹¹¹ (od dnia 26 listopada 2021 r.).

Umowa z Trecom nie była zmieniana. Dyrektor¹¹² BI wyjaśnił, że nie zawarto aneksu wprowadzającego zmianę terminu realizacji przedmiotu zamówienia z uwagi na brak możliwości dokonania zmiany tej części oferty i umowy, która podlegała ocenie w ramach kryterium oceny ofert, tj. termin dostawy.

Przedmiotem¹¹³ zamówienia była rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej Ministerstwa. Wykonawcę wybrano w wyniku zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 132-139 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

Zgodnie z § 2 ust. 2 umowy wykonawca był zobowiązany do zrealizowania sprzedaży, dostawy, instalacji, uruchomienia switchy (przełączników sieciowych) i wdrożenia switchy Core i switchy Datacenter w terminie do 45 dni od daty podpisania umowy, tj. do dnia 25 września 2021 r. Wynagrodzenie wykonawcy zgodnie z § 7 ust. 1 umowy wynosiło 612,8 tys. zł (brutto).

Z uwagi na zaburzenia łańcuchów dostaw jeszcze przed podpisaniem umowy 29 lipca 2021 r. wykonawca powiadomił zamawiającego o niedotrzymaniu złożonego w ofercie terminu realizacji do 45 dni. Najwcześniejszy termin realizacji zamówienia, który wskazał wykonawca przypadał 28 października 2021 r.

Po podpisaniu umowy Trecom jeszcze trzykrotnie 25 października, 25 listopada 2021 r. i 18 stycznia 2022 r. informowała zamawiającego o przedłużającym się terminie dostawy switchy Datacenter. Ostatecznie z uwagi na ograniczenia dostępność switchy Datacenter Trecom przedłużyła termin dostawy ich do MRiT z 28 października 2021 r. na 26 stycznia 2022 r.

¹⁰⁹ Dalej: BDG.

¹¹⁰ § 20 - 23 Zarządzenia nr 5 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 12 marca 2021 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii (niepublikowane).

¹¹¹ Dalej BI.

¹¹² Pismo z 27 marca 2023 r. nr BI-III.0810.3.2023.

¹¹³ W umowie w § 2 ust. 1 pkt 1 zamówiono sprzedaż, dostawę, instalację i uruchomienie switchy (przełączników sieciowych): a) Switchy Core: Catalyst 9500 48-port x 1/10/25G + 4-port 40/100G, Advantage, p/n: C9500-48Y4C-A, CISCO - 2 szt., b) Switchy Datacenter: Nexus 9300 48p 1/10/25G, 6p 40/100G, MACsec SyncE, p/n: N9K-C93180YC-FX3, CISCO - 2 szt., c) Switchy Access Catalyst 9200L 48-port data, 4 x 10G, Network Essentials, p/n: C9200L-48T-4X-E, CISCO: - 4 szt. W § 2 ust. 1 pkt 2 zamówiono wykonanie usługi wdrożenia switchy Core i switchy Datacenter. W § 2 ust. 1 pkt 3 zamówiono przeprowadzenie szkolenia z dostarczonego oprogramowania.

W zaistniałych warunkach umowa z Trecom powinna być niezwłocznie aneksowana na podstawie przesłanek z art. 15r. ust. 1 pkt 4 ustawy¹¹⁴ z dnia 2 marca 2020 r., aby zapewnić zgodność terminu wykonania zamówienia z przewidywanym terminem jej realizacji. Zgodnie z przywołanymi przepisami zmiana terminu realizacji zamówienia była uprawniona w sytuacji wstrzymania dostaw produktów, komponentów produktu lub materiałów, trudności w dostępie do sprzętu lub trudności w realizacji usług transportowych.

W sytuacji braku zawarcia aneksu do umowy rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej Ministerstwa niegospodarna i niezgodna z umową była rezygnacja z naliczenia kary umownej Trecom. W dniu 27 stycznia 2022 r. zamawiający reprezentowany przez Dyrektora BI dokonał odbioru przedmiotu umowy rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej (§ 2 ust. 1 pkt 1-3) bez naliczenia kar umownych. MRiT, po sprawdzeniu merytorycznej faktury przez Dyrektora BI, terminowo 15 marca 2022 r. wypłaciło Trecom wynagrodzenie w kwocie ustalonej w umowie. Wykonawca podpisując umowę z Zastępcą Dyrektora BDG przejął na siebie znane już i zakomunikowane MRiT ryzyko związane z nieterminowym wykonaniem przedmiotu umowy. W umowie z dnia 12 sierpnia 2021 r. w § 4 ust. 1 Trecom złożyła oświadczenie, że dysponuje odpowiednim doświadczeniem, potencjałem osobowym, materiałowym oraz technicznym pozwalającym na prawidłowe, rzetelne i terminowe zrealizowanie całości przedmiotu umowy.

Trecom zrealizowała przedmiot zamówienia 124 dni po terminie wynikającym z umowy (§ 2 ust. 2), bez jego zmiany, przy milczącej aprobacie przedstawicieli Ministerstwa i bez wezwania do niezwłocznego wykonania przedmiotu umowy po upływie ustalonego w umowie terminu. Pomimo opóźnienia i świadomości wykonawcy, że przejął na siebie ryzyko zapłaty kary umownej, Dyrektor BI potwierdził należyte wykonanie umowy i odstąpił od naliczenia kary umownej. Odstąpienie od naliczenia kar umownych uzasadniono brakiem po stronie wykonawcy odpowiedzialności (winy) za nieterminową realizację zamówienia. Nienaliczona przez zamawiającego kara umowna¹¹⁵ powinna wynieść 759,8 tys. zł z ograniczeniem jej wysokości zgodnie z umową do 100% wynagrodzenia określonego w umowie.

Zgodnie z art. 446 ust. 1 nupzp zamawiający był zobowiązany sporządzić raport z realizacji zamówienia, bowiem wystąpiły opóźnienia w realizacji umowy z Trecom przekraczające co najmniej 30 dni. Raport nosi datę 3 lutego 2023 r. w sytuacji, gdy powinien być on sporządzony w terminie miesiąca od sporządzenia protokołu odbioru. Protokół sporządzono 27 stycznia 2022 r. W ocenie NIK o słabości kontroli zarządczej świadczy fakt, że wpisano sformułowanie „nie dotyczy” w punkcie *Wnioski co do ewentualnej zmiany sposobu realizacji przyszłych zamówień lub określenia przedmiotu zamówienia, z uwzględnieniem celowości, gospodarności i efektywności wydatkowania środków publicznych*. W ocenie NIK na słabość kontroli zarządczej wskazuje również niejednolite postępowanie komórek organizacyjnych w procesie nadzoru na realizacją umów dokonywania zakupów. W sytuacji opóźnienia realizacji

¹¹⁴ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.). Dalej: ustawa COVID-19.

¹¹⁵ Zapisy § 11 umowy stanowią, że za każdy dzień zwłoki w realizacji Zamówienia Wykonawca zapłaci Zamawiającemu karę umowną w wysokości 1% kwoty brutto wskazanej w § 7 ust. 1, licząc od upływu terminu określonego w § 2 ust. 2. Łączna odpowiedzialność Wykonawcy z tytułu kar umownych jest ograniczona do 100% kwoty Wynagrodzenia brutto wskazanego w § 7 ust. 1.

zamówienia ze względu na okoliczności wymienione w art. 15r ust. 4 i 4a ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹¹⁶ Dyrektor Biura Bezpieczeństwa aneksował umowę przedłużając termin realizacji zamówienia. Regulacje wewnętrzne wprowadzone w Ministerstwie kładą nacisk na dokumentowanie czynności podejmowanych w procesie zakupów. W procesie realizacji umowy zawartej z Trecom ustalenie wewnętrzne w BDG i BI, jak też ustalenia z wykonawcą, nie były dokumentowane. Rzetelne i pełne dokumentowanie przebiegu załatwienia i rozstrzygnięcia sprawy jest jednym z mechanizmów kontroli zarządczej.

(akta kontroli str. 1095-1186, 1205-1209, 1404-1421)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Wydatki BŚE w części 20 – Gospodarka według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. zaplanowano w wysokości 89 785,4 tys. zł, z czego realizowano wydatki w kwocie 77 802,8 tys. zł (86,7% planu). Zostały one poniesione na wdrażanie projektów realizowanych w ramach:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020¹¹⁷,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektor Budżetu i Finansów¹¹⁸ niższe od planowanego wykonanie budżetu środków europejskich w 2022 r. wynikało z niezrealizowania części wydatków w ramach POIR oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, w tym m.in. nierozliczenia przez grantobiorców wypłaconych zaliczek lub niepełnego wykorzystania przez nich środków zaplanowanych na działanie, mniejszego od zaplanowanego udziału w szkoleniach i delegacjach pracowników realizujących projekty, rezygnacji wykonawców niektórych działań promocyjnych (dot. projektu pn. „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand”), przeniesieniem części wydatków na rok 2023.

Analizie poddano trzy wydatki z BŚE w łącznej kwocie 3 980 tys. zł (30,1% wydatków), do których NIK nie wnosi uwag. Badaniem objęto wybrane celowo wypłaty dwóch zaliczek dotacji celowej dla PARP zrealizowane w 2022 r. w łącznej kwocie 3 500,0 tys. zł w ramach projektu pozakonkursowego *Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji*¹¹⁹ finansowanego z POIR oraz rozliczenie wypłaconych zaliczek (w 2021 r. i 2022 r.) na łączną kwotę 2 886,6 tys. zł na podstawie wniosków o płatność złożonych w okresie od 1 listopada 2021 r. do 31 października 2022 r.

Badaniem objęto również dwa losowo wybrane wydatki majątkowe dysponenta III stopnia o łącznej kwocie 480 tys. zł, tj. jeden przeznaczony na dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko projektu poprawy efektywności energetycznej budynku w kwocie 461,7 tys. zł, drugi przeznaczony na dofinansowanie z POIR Pomoc techniczna usługi w zakresie doradztwa strategicznego dla klastrów energii, opracowania modeli i strategii biznesowego funkcjonowania klastrów energii oraz przewodnika dobrych praktyk klastrowych w kwocie 18,3 tys. zł.

¹¹⁶ Dz.U. z 2020 r. poz. 1842 ze zm.

¹¹⁷ Dalej POIR.

¹¹⁸ Pismo znak DBF-I.0810.22.2023 z 7 kwietnia 2023 r.

NIK nie zgłasza uwag w zakresie realizacji ww. wydatków.

(akta kontroli str.1636-1637)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Zrealizowane wydatki zapewniły wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, wsparcie inwestycji i promocję gospodarki polskiej za granicą oraz sfinansowanie kosztów funkcjonowania Ministerstwa. Poniesione wydatki były celowe i służyły realizacji zadań jednostki. Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich istotność kwotową, nie miały wpływu na ocenę funkcjonowania jednostki w tym obszarze.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta części 20 – Gospodarka i sprawozdań jednostkowych Ministerstwa:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa, które nie wygasły z upływem roku budżetowego w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA (Rb-28 NW Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy, planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N po korektach) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Według stanu na 17 kwietnia 2023 r. Ministerstwo sporządziło cztery korekty rocznych jednostkowych sprawozdań budżetowych, w tym trzy korekty rocznych sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia (Rb-27, Rb-N, Rb-28) oraz jedną korektę rocznego sprawozdania jednostkowego dysponenta I stopnia (Rb-N).

Dokonano również korekty jednego sprawozdania budżetowego łącznego za IV kwartał 2022 r. Rb-N.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 20 – Gospodarka na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent pierwszego i trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 401-500, 1677-2351)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sposób nieprawidłowy prowadzona była ewidencja na koncie 233 „Pozostałe potrącenia z wynagrodzeń”. Zgodnie z przepisami wprowadzonymi zarządzeniem Nr 49 Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości wraz z planem kont w Ministerstwie Rozwoju i Technologii¹²⁰, konto 233 „Pozostałe potrącenia z wynagrodzeń” służy do księgowania potrąceń z list wynagrodzeń, umów zlecenia i o dzieło z innych tytułów niż podatki i składki odprowadzane do ZUS. W Polityce rachunkowości w opisie funkcjonowania tego konta zapisano, że: „Na stronie Wn konta 233 są ujmowane potrącenia z wynagrodzeń jak np. zaliczki, przelewy na rachunki bankowe, PZU, raty pożyczek z ZFŚS, alimenty i inne wpłaty na rzecz komorników. Na stronie Ma konta 233 są ujmowane spłaty potrąceń z wynagrodzeń”. Konto 233 wprowadzono do Polityki rachunkowości na podstawie przepisu § 20 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa¹²¹.

W księgach rachunkowych dysponenta III stopnia w Ministerstwie na koncie 233 księgowano również zobowiązania z tytułu wynagrodzeń netto, które stanowiły ponad 98% kwoty zapisów po stronie Ma tego konta (łączna kwota zapisów po stronie Ma na tym koncie wynosiła 64 653 707,17 zł). Ewidencja ta była niezgodna z opisem funkcjonowania konta 233 w Polityce rachunkowości Ministerstwa.

Dodatkowo NIK wskazuje, że w Polityce rachunkowości Ministerstwa, w rozdziale 3 „Szczegółowy opis kont syntetycznych”, pkt 3 „W prowadzeniu ewidencji obowiązują typowe zapisy – powiązania na kontach (korespondencja kont)”, w pozycji: „W zakresie obsługi środków przez dysponenta trzeciego stopnia”, nie zapisano treści ekonomicznej, która byłaby podstawą ewidencji wynagrodzeń netto w następującej korespondencji kont: na stronie Wn konta 231 "Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń" i na stronie Ma konta 233.

Zastępca Dyrektora DBF¹²² wyjaśniła m.in., że: „konto 233 zostało wprowadzone do Polityki rachunkowości jako konto uzupełniające i pomocnicze”. NIK kategorycznie stwierdza, że konto 233 nie jest kontem pomocniczym, gdyż w Polityce

¹²⁰ Dziennik Urzędowy Ministra Rozwoju i Technologii z 2022 r. poz. 53, dalej: Polityka rachunkowości Ministerstwa.

¹²¹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342), dalej: rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa.

¹²² Pismo z 13 kwietnia 2023 r., nr DBF-V.0810.6.2023.

rachunkowości Ministerstwa występuje w „Wykazie kont syntetycznych dla prowadzenia ewidencji księgowej”. Ponadto zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹²³ „konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej”. Na kontach ksiąg pomocniczych stosuje się zapis pojedynczy, powtórzony. Natomiast w Ministerstwie na koncie 233 dokonywano zapisów zgodnie z zasadą podwójnego zapisu, przypisaną na podstawie art. 15 ust. 1 uor do kont księgi głównej, do którego, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 uor powinna być prowadzona ewidencja analityczna. Natomiast w Polityce rachunkowości Ministerstwa, zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a uor powinny być opisane zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontem księgi głównej, w tym przypadku z kontem 233. NIK zwraca uwagę, że w Polityce rachunkowości Ministerstwa nie zapisano w jaki sposób prowadzona jest ewidencja analityczna do tego konta syntetycznego.

(akta kontroli str. 390-393, 670-672, 2356-2368)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, zostały terminowo i prawidłowo sporządzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość ich sporządzania.

OBSZAR

4. Wykonanie planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji

4.1. Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

Państwowy fundusz celowy – FRPKE utworzono na podstawie art. 29 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych¹²⁴. Celem wsparcia przedsiębiorców (rekompensat) z FRPKE jest utrzymanie konkurencyjności przemysłów energochłonnych z uwagi na ryzyko zjawiska tzw. ucieczki emisji (przenoszenia działalności poza Unię Europejską przez firmy dla uniknięcia ostrzejszych norm). Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw gospodarki odpowiedzialny za coroczną wypłatę rekompensat. Wysokość rekompensat ustala Prezes Urzędu Regulacji Energetyki po rozpatrzeniu wniosków przedsiębiorców. Prezes URE do dnia 7 października danego roku przekazuje do Ministra wykaz podmiotów, którym przyznano rekompensaty. Wpłaty powinny być zrealizowane do 6 listopada danego roku.

Przychodami Funduszu są: środki ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji, odsetki od wolnych środków Funduszu, środki stanowiące zwroty rekompensat, inne przychody.

Przychody FRPKE na 2022 r. zaplanowano w kwocie 1 045 280 tys. zł: środki ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji w kwocie 1 044 280 tys. zł i odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym w kwocie 1000 tys. zł. Przychody ze sprzedaży uprawnień do emisji Ministerstwo planowało w oparciu o prognozy przekazane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

¹²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm., dalej: uor.

¹²⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 1532.

W 2022 r. zrealizowano przychody w kwocie 4 658 853,9 tys. zł (445,7%). O wyższym niż planowano wykonaniu zdecydowały przyczyny niezależne od dysponenta FRPKE, tj. wzrost cen¹²⁵ uprawnień do emisji, przychody z tego tytułu wyniosły 4 588 481,8 tys. zł (439,3% planu), oraz przychody z tytułu odsetek z lokowania środków Funduszu.

(akta kontroli str. 668-669, 862-875, 921-933, 1375-1386, 2342-2351)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.2. Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Koszty na 2022 r. zaplanowano w kwocie 1 766 899 tys. zł w całości na wypłatę rekompensat dla szacowanej liczby 70 przedsiębiorców. Rekompensaty wypłacono 92 przedsiębiorcom w kwocie 785 342,9 tys. zł (44,5% planu). O niższym wykonaniu zdecydowały przyczyny niezależne od dysponenta, tj. niższa wartość wniosków przedsiębiorców energochłonnych przekazanych do Prezesa URE. W trakcie ich rozpatrywania wprowadzono nowe rozwiązania ustawowe¹²⁶, które m.in. uwzględniały zmiany w wytycznych¹²⁷ Komisji Europejskiej stanowiące ramy dla udzielania pomocy publicznej w formie rekompensaty. W wyniku zmian ustawy m.in. uaktualniono listy sektorów uprawnionych do wsparcia. Na przykład w 2022 r. do wsparcia nie były uprawnione podmioty z sektora nawozowego, którym w 2021 r. wypłacono rekompensaty w kwocie 118 795,5 tys. zł.

Szczegółową kontrolą objęto rekompensaty wypłacone z FRPKE w 2022 r. w kwocie 83 308,7 tys. zł (10,6% kosztów). Rekompensaty wypłacono terminowo na podstawie decyzji wydanych przez Prezesa URE.

(akta kontroli str. 853-854, 866-870, 876-895, 904-923, 2342-2351)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.3. Gospodarowanie wolnymi środkami FRPKE

Opis stanu
faktycznego

Przychody FRPKE z tytułu zarządzania wolnymi środkami – odsetki, do których NIK nie wnosi uwag, wyniosły 64 805,1 tys. zł (wobec planowanej kwoty 1 000 tys. zł). O wyższych przychodach zdecydował wyższy stan środków FRPKE przekładający się na przychody z odsetek od lokat bankowych oraz wzrost stóp procentowych, wynikający z podniesienia stopy referencyjnej przez Radę Polityki Pieniężnej. Stan Funduszu na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosił 5 478 477,1 tys. zł. W sprawozdaniu Rb-40 nie wykazano należności i zobowiązań.

W MRiT¹²⁸ nie wprowadzono odrębnego systemu zarządzania płynnością Funduszu. Okres na jaki przekazywano wolne środki w zarządzanie wynikał z terminów wypłat rekompensat. Ustalono praktykę bieżącego monitorowania stanu rachunku FRPKE przez DBF. Po zasileniu rachunku, DBF przeprowadzało analizę w zakresie

¹²⁵ W latach 2021 i 2022 przychody ze sprzedaży uprawnień ustalone zostały przy konserwatywnym założeniu stałej ceny uprawnień na poziomie z lutego 2019 r. – ok. 23 EUR. Faktycznie w maju 2021 r. (w trakcie prac nad planem na 2022 r.) cena EUA wynosiła 57 EUR. W grudniu 2022 r. cena EUA osiągnęła 100 EUR.

¹²⁶ Zmiany wprowadzone: ustawą z dnia 9 lutego 2022 r. o zmianie ustawy o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 469); ustawą z 23 czerwca 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców niektórych paliw stałych w związku z sytuacją na rynku tych paliw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1477) i ustawą z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022 -2024 (Dz. U. z 2022 r., poz. 2088).

¹²⁷ Komunikat KE – wytyczne w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych po 2021 r. (Dz. Urz. UE C 317 z 25.9.2020 str. 5-19).

¹²⁸ Pismo DBF z 17 marca 2023 r. nr IK 2361086.

planowanej wysokości środków na wypłaty rekompensat w danym roku, terminów wypłaty rekompensat, terminów zakończenia dotychczasowych lokat. Na tej podstawie w DBF określano okres na jaki możliwe było ulokowanie środków zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹²⁹ lub overnight. Następnie DBF wysyłał pismo do DIP (komórka merytorycznie odpowiedzialna za rekompensaty) z prośbą o akceptację długości lokaty. Po otrzymaniu odpowiedzi zakładano lokatę. Ponadto środki, które w danym dniu znajdowały się na rachunku Funduszu (np. z tytułu zakończenia lokaty i krótkiego okresu do wypłaty rekompensat) przekazywano w zarządzanie overnight. Na dzień 31 grudnia 2022 r. środki przekazane w zarządzanie długoterminowe znajdowały się na lokatach rocznych. Pozostałe środki były przekazywane w zarządzanie overnight. W 2022 r. dysponent nie występował o pożyczki i dotacje z budżetu państwa.
(akta kontroli str. 865-870, 899-920, 2342-2351)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.4. Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

Celem działalności finansowanej z FRPKE w układzie zadaniowym było wsparcie przedsiębiorstw energochłonnych. Dla tak określonego zadania przyjęto miernik liczba pozytywnych decyzji o przyznaniu rekompensat dla 70 przedsiębiorców. W 2022 r. wsparcie przyznano i wypłacono 92 przedsiębiorcom.

Dyrektor¹³⁰ DIP wyjaśniła, że Departament co roku szacuje liczbę podmiotów, które będą ubiegać się o rekompensaty oraz alokację na potrzeby planowania budżetu państwa na kolejny rok budżetowy. Zgodnie z szacunkami DIP, uwzględniającymi dane o przyznanych już przez URE rekompensatach, opracowanymi na potrzeby planowania przez DBF, liczba podmiotów, które faktycznie złoży wnioski i otrzyma wsparcie w latach 2022-2024 może wynieść ok. 70-90 podmiotów rocznie.

Dyrektor DIP wyjaśnił, że zgodnie z ustawą o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych celem przyznawania rekompensat jest utrzymanie konkurencyjności podmiotów działających w Polsce na rynku globalnym i w konsekwencji uniknięcie przenoszenia produkcji poza UE.

Dotychczas według danych DIP, jeden podmiot został zobligowany do zwrotu rekompensaty uzyskanej z Funduszu z uwagi na zaprzestanie produkcji w Polsce, dlatego według Dyrektora DIP można stwierdzić, że cele FRPKE wskazane w ustawie o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych były realizowane.

(akta kontroli str. 865-873, 876-880, 896-903, 1375-1386, 2004-2008, 2369-2371)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji.

Dysponent części terminowo wypłacił przedsiębiorcom wsparcie stanowiące zwrot części poniesionych przez nich kosztów pośrednich uprawnień do emisji. Środki Funduszu niewykorzystane na wypłatę wsparcia lokowano zapewniając przychody FRPKE.

OBSZAR

¹²⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.

¹³⁰ Pismo z 20 marca 2023 r. nr DIP-VIII.0810.3.2023.

5. Sprawozdawczość Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji:

- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2022 r. planu finansowego funduszu celowego za IV kwartał 2022 r. (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego za IV kwartał 2022 r. (Rb-33),
- rocznego sprawozdania z planu finansowego funduszu w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 2004-2008, 2342-2351)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych Funduszu Rekompensat Pośrednich Kosztów Emisji.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

OBSZAR

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Kontynuowanie działań edukacyjnych pracowników Ministerstwa w zakresie przepisów regulujących proces zakupów i realizacji umów zawartych w wyniku zamówień.
2. Prowadzenie przez dysponenta III stopnia w Ministerstwie ewidencji na koncie 233 „Pozostałe potrącenia z wynagrodzeń” zgodnie z Polityką rachunkowości Ministerstwa oraz dokonanie aktualizacji Polityki rachunkowości w zakresie zapisów na koncie 233, zapewniając zgodność z przepisami ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹³¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 24 kwietnia 2023 r.

Wiceprezes

Najwyższa Izba Kontroli
/-/ Małgorzata Motylow

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
Maciej Maciejewski

.....
podpis

¹³¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.